

IR VIENAS ŽMOGUS GALI TAPTI LAISVĖS SIMBOLIU

Vilnius, spalio 5 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje padėjo gėlių vainiką ir pagerbė partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago atminimą.

Po 60 metų trukusių paieškų, partizano palaikai šių metų birželio mėnesį buvo atrasti Našlaičių kapinėse.

Šalies vadovės teigimu, **Lietuva laidoja savo didvyrį – žmogų, kuriam žodžiai Laisvė ir Valstybė buvo svarbiau už visą pasaulį.** Pasak Prezidentės, A. Ramanauskas-Vanagas – geriausias įrodymas, kad ir vienas žmogus gali tapti visos tautos laisvės simboliu, todėl jo kapavietės atradimas – ypač brangi dovana Lietuvai.

Valstybės vadovė pabrėžė, kad po 6 dešimtmečių atrastų Lietuvos partizanų vado palaikų iškilmingas perlaidojimas – dar viena galimybė visam pasauliui parodyti, kad niekam neleisime šmeižti ir juodinti savo šalies didvyrių atminimo.

Valstybinės A. Ramanausko-Vanago laidotuvės vyko 2 dienas. Visuomenė su juo galėjo atsisveikinti Vilniaus universi-

Valstybinės Adolfo Ramanausko-Vanago laidotuvės.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

teto Šv. Jonų bažnyčioje. Spalio 6 d. Antakalnio kapinėse įvyko laidotuvių ceremonija.

Laidotuvių ceremonijoje Antakalnio kapinėse dalyvavusi Prezidentė jose daly-

vauti kvietė visus galinčius. Prezidentės teigimu, tai išskirtinė galimybė visiems kartu atiduoti pagarbą vienam iš didžiausių mūsų laisvės simbolių.

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio gynybos pajėgų vado A. Ramanausko-Vanago palaikai buvo rasti šių metų birželį.

Partizanas buvo sulaikytas 1956 m. spalio 12 dieną. Metus

kankintam A. Ramanauskui-Vanagui buvo įvykdyta mirties bausmė. Tačiau iki šių metų vasaros jo palaidojimo vieta nebuvo žinoma.

Prezidentės spaudos tarnybaUKRAINA GERBS NORINČIŲ LIKTI
RUSIJOS BAŽNYČIOJE SPRENDIMĄ

Ukrainos valdžia gerbs tų tikinčiųjų, kurie norės išsaugoti vienybę su Rusijos Ortodoksų Bažnyčia (ROB), sprendimą, spalio 14 d. pareiškė ukrainiečių prezidentas Petro Porošenka.

Jis pabrėžė, kad Ukrainoje Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės. „Mes neturėjome, neturime ir neturėsime valstybinės Bažnyčios. Ir į... Ortodoksų Bažnyčią taip pat niekas nieko nekvies per prievartą. Dar kartą pareiškiu: tai kiekvieno tikinčiojo laisvo pasirinkimo klausimas. Garantuojau, kad valdžia gerbs tuos, kas nuspręs likti Bažnyčios struktūroje, išlaikysiančioje vienybę su Rusijos Ortodoksų Bažnyčia. Tai jų pasirinkimas ir mums jį reikia gerbti“, – Kijevo Sofijos aikštėje, kur vyks patriarcho Filareto vadovaujamos padėkos pamaldos, sakė P. Porošenka.

Ukrainos prezidentas taip pat pažymėjo, kad valstybė gins Maskvos patriarchato Ukrainos Ortodoksų Bažnyčios (MP+UOB) dvasininkų ir tikinčiųjų, kurie

savanoriškai nuspręs išeiti iš Maskvos patriarchato ir su kitais ortodoksais kurs vieningą Ukrainos Bažnyčią, teises. Pasak prezidento, „nepriklausomos Bažnyčios kūrimas negali būti pagrindas nesantaikai, priešpriešai ir prievartai“.

P. Porošenka pareiškė, kad jei kur nors atsiras žmonių, raginančių jėga užimti lauras, vienuolynus ar šventoves, tai bus „Maskvos agentūros“ darbas.

„Neleisime Kremlui sukelti religinio karo mūsų valstybės viduje“, – pabrėžė jis.

Prezidentas pridūrė, kad valstybė religiniu klausimu savo misiją įvykdė ir toliau turi veikti pati Bažnyčia.

Stambule įsikūręs ekumeninis patriarchatas ketvirtadienį paskelbė sutikęs pripažinti Ukrainos Ortodoksų Bažnyčios nepriklausomybę – autokefaliją. Šis sprendimas buvo džiaugsmingai įvertintas Kijeve, bet pasmerktas Maskvoje.

Ukrainos Bažnyčia šiuo metu yra pasidalijusi į tris Bažnyčias, kurių vieną tech-

niškai prižiūri Maskvos patriarchas. Vyriausybė Kijeve šį faktą laiko nepriimtiniu vykstant karui su Rusijos remiamais Rytų Ukrainos separatistais.

Stambulo sinodo susitikimas, kuriam pirmininkavo ekumeninis patriarchas Baltramiejus I, laikomas „pirmuoju tarp lygių“ 300 mln. tikinčiųjų turinčioje pasaulio ortodoksų krikščionių bendruomenėje, „nusprendė tęsti autokefalijos suteikimo Ukrainos bažnyčiai“ procesą, sakoma oficialiame patriarchato pranešime.

Spalio 10 d. įtakingas Maskvos patriarchato hierarchas net perspėjo, kad papijiečiai Ukrainoje savo noru neperduos bažnyčių naujajai ortodoksų institucijai. **LRT**

POPIEŽIUS PRANCIŠKUS DĖKOJA
LIETUVAI

Vilnius, spalio 5 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė gavo Popiežiaus Pranciškaus padėkos laišką už šiltą ir nuoširdų priėmimą per jo valstybinį vizitą Lietuvoje.

Savo laiške Popiežius išreiškė dėkingumą už

Į LIETUVOS URM IŠKVIESTAM
RUSIJOS AMBASADORIUI
PAREIKŠTAS GRIEŽTAS PROTESTAS

Į Lietuvos Užsienio reikalų ministeriją spalio 8 dieną iškviestas Rusijos ambasadorius Lietuvoje Aleksandras Udalcovas. Užsienio reikalų viceministras Albinas Zananavičius iškviestajam ambasadoriui išreiškė griežtą protestą dėl Rusijos užsienio reikalų ministerijos viešai paskelbto ir tikrovės neatitinkančio pareiškimo apie Lietuvos partizanų vadą Adolfą Ramanauską – Vanagą jo laidotuvių išvakarėse.

Susitikime Rusijos pusė paraginta susilaikyti nuo nepagrįstų teiginių viešinimo ir bandymų perrašinėti istoriją, remiantis okupacinės

sovietinės valdžios represinių struktūrų sufabrikuotais kaltinimais.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos vertinimu, tokie Rusijos pusės pareiškimai yra ne kas kita, kaip eilinis bandymas diskredituoti Lietuvos partizanų pasipriešinimo judėjimą bei paneigti sovietinės okupacijos faktą apskritai.

Lietuva didžiuojasi tūkstančiais moterų ir vyrų, dalyvavusių antisovietiniame partizanų judėjime, ir reiškia aukščiausią pagarbą Adolfui Ramanauskui – Vanagui, šio judėjimo vadui ir simboliui.

LR URM

pabrėžė, jog jam labiausiai įsiminė apsilankymas Okupacijų ir laisvės kovų muziejuje, ir toliau meldžiasi, kad laisvė, taika ir teisingumas visados išliktų pagrindiniais mūsų tautos ateities ramsčiais.

Popiežius Pranciškus palaimino visus Lietuvos žmones visagalio Dievo vardu.

Prezidentės spaudos tarnyba

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Kol nacionalinės politikos veikėjai pešasi dėl to, ar visuomeniniai komitetai yra „chebrutės“, kaip jas pavadino konservatorių patriarchas Vytautas Landsbergis, ar demokratinė priemonė dalyvauti politikoje, kaip tai pristato „valstiečių“ lyderis Ramūnas Karbauskis, šie iki šiol mažai tyrinėti politikos dalyviai jau nekantrauja stoti į konkurencinę kovą. Rinkiminiai komitetai kol kas yra mažai tyrinėti Lietuvoje. Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ vadovas, sociologas Vladas Gaidys teigė neturįs duomenų apie tai, kaip visuomenė vertina rinkiminius komitetus. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos prorektorė mokslui ir studijoms prof. Jūratė Novagrockienė yra sakiusi, kad tas pasiūlymas yra dar vienas žingsnis griauinant partinę sistemą Lietuvoje.

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininkas „valstietis“ Vytautas Bakas sukritikavo koalicijos partnerius – Lietuvos socialdemokratų darbo partiją (LSDDP). Jis teigė, kad siekis finansuoti koalicijos partnerius yra politinė korupcija. V. Bako teigimu, LSDDP siekia gauti valstybės dotaciją mainais už palaikymą „valstiečių“ teikiamiems pasiūlymams.

Atvejis, kai, kaip teigiama, premjeras Saulius Skvernelis gana grubiai pasisakė apie žiniasklaidos laisvę ir šių teiginių įrašas buvo ištrintas, rodo vyriausybės vadovo diktatą ir pavojingą tendenciją, LRT TELEVIZIJOS laidai „Laba diena, Lietuva“ sako politologė Rima Urbonaitė. Anot jos, toks premjero elgesio modelis gali būti nukreiptas prieš bet kurią visuomenės grupę.

Spalio 8–12 d. vykusiose pratybose „Kibernetinis skydas“ ir „Gintarinė migla“ buvo tobulinamas Lietuvos viešojo ir privataus sektoriaus, kariuomenės ir mokslo bendradarbiavimas siekiant apsaugoti Lietuvos ypatingos svarbos informacinę infrastruktūrą nuo kibernetinių grėsmių. Pratybose vertinti kibernetinių operacijų pajėgumų gebėjimai aptikti kibernetines grėsmes, identifikuoti ir įvertinti priešiškus veikėjus, vykdoma potencialių kibernetinių atakų prevencija ir poveikio neutralizavimas, skelbiama KAM pranešime žiniasklaidai. Šiais metais abejos pratybos perėjo į tarptautinį lygmenį, o jose iš viso dalyvauja 200 specialistų iš Lietuvos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir ES valstybių narių.

Vilniaus savivaldybė surengė didžiausias per kelis dešimtmečius evakuacijos pratybos. Pavojaus atveju tuo pačiu metu viešuoju transportu sostinę galėtų palikti tik kas trisdešimtas vilnietis. Jei prireiktų vienu metu evakuotis visiems vilniečiams – gyventojams tektų sėsti ir į nuosavus automobilius. Tiesa, įvykus nelaimei išgąstis gali dar labiau sustiprėti, nes bent kol kas gyventojų susirinkimo punktai nėra pažymėti. Vilniaus savivaldybė skaičiuoja, kad viešuoju transportu vienu metu galėtų evakuotis 20 tūkst. gyventojų. Jei prireiktų vienu metu evakuoti visus vilniečius – 600 tūkstančių – veikiausiai gyventojams reiktų sėsti į savo automobilius. Tokias pratybas žadama rengti dažniau, tačiau šios nesiejamos su Baltarusijoje statoma atominė elektrine.

Į Klaipėdą spalio 12 d. atplaukė NATO kariniai laivai, kurie šiomis dienomis Lietuvos vandenyse vykdo po karų likusių sprogmenų nukenksminimo operaciją. Joje dalyvauja šeši laivai iš skirtingų NATO valstybių, taip pat ir Lietuvos laivas „Kuršis“. Anksčiau šiemet laivai minų ieškojo Oslo fiorde, Vokietijos prieigose, prie Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės krantų.

Spalio 11 d. Lietuvos kariuomenei perduoti 54 penkių tonų keliamosios galios sunkvežimiai „Unimog U5000“, kuriuos pagamino Vokietijos įmonė „Daimler AG“, praneša Krašto apsaugos ministerija. Pagal dar 2015 m. pasirašytą susitarimą su NATO agentūra Lietuvos kariuomenė jau yra gavusi iš viso 88 tokio tipo sunkvežimius.

Kandidatas į prezidentus ambasadorius Vygaudas Ušackas žada siekti, kad Lietuvoje būtų įsteigta Jungtinių Valstijų karinė bazė, siekiant atgrasyti Rusiją. V. Ušacko teigimu, šandieninės Rusijos veiksmai, griauinantys tarptautine teise grįstą Europos saugumo architektūrą, kelia grėsmę Lietuvos saugumui ir nėra prielaidų tikėtis, kad santykiai artimiausiu metu gali iš esmės pasikeisti.

Alytaus rajone, prie Miroslovo žiedo, nukeltas daug aistrų ne vienerius metus visuomenėje kėlęs paminklas – beveik 3 metrų aukščio sovietų kario galvos su šalmu skulptūra. Nuo 1985 m. gegužės 9-osios ant kalnelio buvusį monumentą tuometės rajono valdžios ir partijos komiteto užsakyму sukūrė vietos skulptorius Vladas Krušna. Jo buvo prašyta įamžinti Antrojo pasaulinio karo dalyvių atminimą. Į tai kūrėjas pasižiūrėjo meniškai ir ant kalnelio prie posūkio į Miroslovą įkurdino ne tik ruso, tačiau ir kartu prieš tuometę hitlerinę Vokietiją kariavusio prancūzo veidą.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

TURKIJOS TEISMO PALEISTAS PASTORIUS OVALIAJAME KABINETE MELDĖSI SU JAV PREZIDENTU

A. Brunsonas (Brunson) ir D. Trampas (D. Trump).

Reuters

Turkijos teismo paleistas amerikietis pastorius Andrew Brunsonas, kurio dvejus metus trukęs areštas sukėlė Ankaros ir Vašingtono santykių krizę, spalio 13 d., šeštadienį buvo priimtas Baltuosiuose rūmuose ir Ovaliajame kabinete meldėsi drauge su prezidentu Donaldu Trampu (Donald Trump).

Jis prašė Dievo suteikti prezidentui „antgamtinės išminties įvykdyti visus planus ... šaliai ir jam“.

D. Trampas kelis mėnesius

reikalavo paleisti A. Brunsoną, kurį turkų tyrėjai kaltino šnipinėjimu ir mėginimais pakenkti Turkijos valdžiai. Dėl jo kalinimo pastaruoju metu buvo pastebimai paaštrėję Vašingtono ir Ankaros santykiai, protestavo JAV evangelikų grupės.

Turkijos teismas penktadienį nurodė paleisti amerikietį pastorių, kuris buvo pripažintas kaltu pagal jam pareikštus kaltinimus, susijusius su terorizmu, ir gavo trejų metų, mėnesio ir 15 dienų laisvės atėmimo

bausmę. Tačiau A. Brunsonas buvo paleistas, atsižvelgus į arešte išbūtą laikotarpį ir jo gerą elgesį nagrinėjant bylą. Teismas atšaukė dvasininkui skirtą namų areštą ir draudimą išvykti į užsienį.

A. Brunsonas kariniu lėktuvu grįžo į JAV ir iškart kaip didvyris buvo sutiktas Baltuosiuose rūmuose. Jis padėkojo D. Trampui ir jo administracijai, o vėliau atsiklaupė pasimelsti už prezidentą, uždėjęs ranką jam ant peties. **LRT**

DĖL ŽURNALISTO DINGIMO JAV IR D. BRITANIJA SVARSTO BOIKOTUOTI KONFERENCIJĄ S. ARABIJOJE

Jungtinės Valstijos ir Didžioji Britanija svarsto galimybę boikotuoti vėliau ši mėnesį Rijade vyksiančią tarptautinę investicijų konferenciją. *BBC* žiniomis, taip būtų protestuojama dėl įtariamą Saudo Arabijos žurnalisto Jamalo Khashoggio žmogžudystės.

D. Trampas (D. Trump) žada „griežtą bausmę“, jeigu žurnalistą nužudė S. Arabija

JAV prezidentas Donaldas Trumpas pareiškė, kad Saudo Arabija gali slėptis už žurnalisto Jamalo Khashoggi dingimo, ir įspėjo, kad Vašingtonas „griežtai nubaus“ šalį, jeigu jis buvo nužudytas.

Saudo Arabijos kritiko niekas nematė nuo to laiko, kai jis įėjo į karalystės konsulatą Stambule spalio 2 dieną. Turkijos pareigūnai kaltina Rijadą jo nužudymu.

„Mes viską ištirsime ir bus griežta bausmė“, – remiantis spalio 13 d. paskelbta interviu

Reuters

ištrauka, sakė D. Trampas CBS „60 minučių“ programai.

„Nuo to laiko jie tai neigia ir jie tai neigia griežtai. Ar tai gali būti jie? Taip“, – pabrėžė D. Trampas, paklaustas, ar J. Khashoggi buvo nužudytas Saudo Arabijos.

D. Trampas pridūrė, kad klausimas išskirtinai svarbus, nes „tas vyras buvo žurnalistas“.

Visgi paklaustas, kokius variantus D. Trampas svarstytų, prezidentas teigė nenorintis apriboti ginklų pardavimų

karalystei.

„Aš pateiksiu jums pavyzdį – jie užsako karinę įrangą. Visi pasaulyje norėtų šių užsakymų. Rusija norėtų, Kinija norėtų, mes norėtume. Ir mes gauname juos visus“, – kalbėjo JAV vadovas.

„Aš pasakysiu, ko aš nenoriu daryti. „Boeing“, „Lockheed“, „Raytheon“, aš nenoriu naikinti darbo vietų. Aš nenoriu prarasti tokio užsakymo. Ir žinote, yra ir kitų būdų nubausti“, – pridūrė jis.

LRT, ELTA

UKRAINOJE ĮPUSĖJO VIENOS IŠ DIDŽIAUSIŲ KARINIŲ PRATYBŲ ISTORIJOJE

Ukrainoje vyksta didelio masto karinių oro pajėgų pratybos „Švarus dangus“ su NATO šalių oro pajėgomis. Vakarų Ukrainoje šią savaitę pradedusiose pratybose kartu su pilotais iš Ukrainos treniruojasi karinių oro pajėgų personalas iš

aštuonių NATO sąjungininkų. Pratybomis siekiama stiprinti bendradarbiavimą ir gebėjimą efektyviai apsaugoti Ukrainos oro erdvę.

Kartu su Ukrainos pajėgomis treniruojasi JAV ir dar septynių NATO sąjungininkų

pajėgos. Spalio 8 d. prasidėjusios pratybos vadinamos didžiausiomis nepriklausomos Ukrainos istorijoje. Pusė iš jose dalyvaujančių 700 karių yra ukrainiečiai, kiti – iš Lenkijos, Rumunijos, Estijos, Belgijos, Danijos, Nyderlandų, Didžiosios Britanijos ir Jungtinių Valstijų. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirmą klasę - \$78.
Oro paštui užsienį metams - \$130.00. Atskiros numerų kainos - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slaptavardžiais, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

ŠUO LOJA, KARAVANAS EINA?

Kartais pagalvoju – o kur R. Karbauskio „valstiečių-žaliųjų“ sėkmės priežastys, kad net išsilavinę žmonės reiškia jiems simpatijas? Atidžiau panagrinėjus susidėlioja visai paprasta schema – visų pirma buvo prasuktas serialas „Naisių vasara“ (atkreipkite dėmesį į pavadinimą – ne ruduo, ne žiema, ne pavasaris!), kur gyvenimas Lietuvos provincijoje idealizuotas iki banalybės, o paskui, to paties serialo gerbėjams padedant, patenkama į valdžią ir imama „taisyti“ blogybes, kurios iš tiesų visuomenėje kelia daug problemų. Viena iš jų – alkoholizmas. Na, kas gi Lietuvoje paprieštaraus, kad tai ne problema? Tačiau priemonės, kurių griebtasi, vertinamos prieštaringai – alkoholis ne pabrangintas, bet apribotas jo įsigijimo laikas. Dabar dažnas pirkėjas, anksčiau nepirkęs alkoholio, perka jį „atsargiai“ – na maža kam prireiks, o „krautuvėj jau bus po aštuonių“. Arba vaistai – žmonės, ypač vyresniojo amžiaus, dejavo, kad vaistai brangūs, nors ir kompensuojami. „Valstiečiai-žalieji“ paskelbė, kad kyla į karą ir su godžiais farmacininkais ir... pakeitė kompensuojamus vaistus generiniais, t. y. pigesniais pakaitalais. Rezultatas – pabandę naudoti tuos generinius, pacientai grįžo prie ankstesniųjų, tik dabar už vaistus tenka mokėti iš savo kišenės. Farmacininkų apetitas buvo pažabotas ar visgi pensininkams teko mažinti apetitus tikrąja to žodžio prasme?

Jau ne pirmi metai Lietuvos mokytojai kalbėjo apie mažus atlyginimus, pagal kuriuos Europos Sąjungoje pirmavome iš kito galo. Ir ką gi – štai jums, mieli pedagogai, reforma: turi daugiau pamokų, dar visokių papildomų pareigų ir t. t., bet uždirbi... mažiau negu iki algos pakėlimo! Absurdas? Deja, bet tai tikrovė. Mokytojai tai įrodė nušvilpdami švietimo ir mokslo ministrę Jurgitą Petrauskienę per Mokytojo dienos minėjimą „Žalgirio“ arenoje. (Ar kada nors, kur nors teko girdėti, kad mokytojai švilptų švietimo ministrui?!).

Nepatinka partijos? Klausimas, į kurį atsakymas žinomas... Neturėdami ką prikišti konkrečioms partijoms, marginalai ir - na nebūkim naivūs, kad tai neįmanoma – kremliaus propagandą platinantys ruporai įkalė „liaudies masėms“ nuostatą, kad Lietuvos politinės partijos susikompromitavusios, suvienodėjusios ir apskritai „prie lovio“. Todėl jos netenka pasitikėjimo ir t. t. Užtat besikuriantys „visuomeniniai komitetai“ – pats tas, ko reikia liaudžiai (sąmoningai rašau „liaudis“, o ne „tauta“, nes tai skirtingi dalykai ir jokie propagandistai neįrodys atvirkščiai). Ir pavyzdį turime „V. Matijošaičio „Vieningąjį Kauną“. Tik, atleiskite, kur čia visuomenininkai? Ar piniguočius V. Matijošaitis? Gi visi puikiai suprantame, kad be jo tos „vienybės“ nė kvapo nebūtų buvę! Taigi R. Karbauskis šį rudenį pasiūlo savivaldos rinkimuose įteisinti visuomeninių komitetų ir partijų koalicijas. Nenuostabu, kad jau rytojaus dieną Rolandas Paksas pareiškia paliekąs „tvarkiečius“ ir ketinąs dalyvauti ateinančiuose rinkimuose su visuomeniniu komitetu. Beje, tą dieną vykusioje LRT laidoje pasimatė ir reformų visuomeniniame transluotojuje rezultatai – laidos pašnekovai džiaugėsi tais „visuomeniniais komitetais“ kaip didžiausia demokratijos plėtos pergale. Tiesa, vienam iš jų užteko proto prasitarti ir apie atsakomybę, kuri šiaip jau būtų

MUMS REIKIA PARTIZANŲ

Rezistenciją semiotikas Algirdas Julius Greimas yra pavadinęs „fundamentalia individo laikysena prieš gyvenimą ir mirtį, originaliu įtemptu moraliniu klimatu, kuriame tauta, istorijos supurtyta, įgauna naujų galimybių, savo naujo likimo sąmonę“. Lietuvos partizanai, ginkluotoji rezistencija prieš sovietinį terorą ir okupaciją, paliko žymų pėdsaką ne tik mūsų regione, bet ir pasaulinėje istorijoje. Savo skaitlingumu, atkaklumu ir trukme partizanų karas prieš okupantą, kartu su analogišku vykusiu Vakarų Ukrainoje, yra vieni įspūdingiausių tragiškų ir tuo pačiu didvyriškų pasiaukojimo dėl savo valstybės, dėl laisvės idėjos, pavyzdžių.

Tačiau reikia pripažinti, kad Kovo 11-osios Lietuvoje partizanai toli gražu ne iš karto užėmė deramą jiems vietą mūsų viešajame, kultūriniame, politiniame gyvenime, mūsų istoriniame pasakojime. Pamenu prieš dešimtmetį artėjant abitūros egzaminams pasklido kalbos, kad valstybiniame istorijos egzamine gali

būti klausimų apie pokario rezistencijos laikotarpį. Ir išties – buvo, o vienas iš klausimų prašė įvardinti du laisvės kovų vadus. Atrodytų, lengviau ir būti negali, bet tuomet jis tikrai nebuvo įveikiamas kiekvienam, nes ginkluotajai rezistencijai istorijos programoje buvo skiriama itin mažai dėmesio.

Partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago palai-kų suradimas ir savaitgalį įvykusi valstybinės reikšmės perlaidojimo ceremonija yra tikrai geriausia dovana valstybės 100-metį švenčiančiai Lietuvai. Nes iki šiol rezistencijos, A. J. Greimo žodžiais, sukurta tautos naujo likimo sąmonė nors ir egzistavo, tačiau nebuvo įgavusi tokio masto ir svorio viešumoje. O tai reikalinga, nes, pirma, be Birželio sukilimo, ginkluotos rezistencijos, 1949 m. deklaracijos jungtis tarp Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios Lietuvos būtų nepilna. Ir, antra, tautos atsparumui priešiškomis išorės įtakoms, valiai gintis yra svarbus įkvėpimas iš jos

nevienoda (lyginant partijų ir komitetų). O juk atsakomybės klausimas ir yra tas „grynuolis“, kuris verčia partijas elgtis atsakingai, antraip išeisi istorijos šiukšlynan. Tačiau „visuomeniniam komitetui“ nei šilta, nei šalta: prasibrovei į valdžią ir „viso labo“! Nepatiks tavo nesąmonės, pridarytos naudojantis valdžia, niekas neatsakys – juk „visuomenininkai“ išsivaikščiojo po namus, atsakingų nerasta. Net pavadinimo keisti nereikia, kaip kad „Darbo partijai“ teko, sukantis nuo teisingumo.

Naujausi „valstiečių-žaliųjų“ pokštai – baudos už šunų lojimą. Tikrai neneigiu, kad daugiabutyje, už tavo buto sienos, vidurnaktį nepaliaujamai amsintis šunėkas yra ne ką geriau nei dantų skausmas ir, matyt, tai daugybei žmonių aktuali problema. Vis dėlto kaip paaiškinti šuniui , kada jam galima loti, o kada – ne? Nes šuo nepažįsta valandų, kurias reglamentuotų siūlomas įstatymas.

Dar didesnė staigmena buvo „valstiečių-žaliųjų“ nutarimas panaikinti laisvą žurnalistų priėjimą prie Registro centro duomenų. Tai ne šiaip draudimas nemokamai naudotis svarbia informacija, tai tiesioginis veiksmas izoliuojant žiniasklaidą nuo informacijos, kuri gali atskleisti politikų ir verslo atstovų korupciją ir įstatymų pažeidimus. Jeigu jau „valstiečiai-žalieji“ su R. Karbauskiu priešakyje skelbiasi esantys principingi kovotojai su politikų korupcija, kodėl užtrenkia žiniasklaidos atstovams duris į Registrų centro duomenų aruodus?

Taigi neapleidžia įkyri mintis – negi visa ta parodomoji kova su blogybėmis ir yra R. Karbauskio „valstiečių-žaliųjų“ tikslas? Vien tai, kad ji duoda priešingą rezultatą, verčia manyti, kad ne. Tai kas tuomet? Ar tik nebus vienas iš atsakymų paskutinė naujiena – ogi R. Karbauskio nematomi žingsniai užvaldant „Jonavos grūdus“, apie ką lyg tyčia prasitarė . Tai panašu į skandalą, nors abejoju, kad „valstiečiai-žalieji“ leis jam įsisiūbuoti. Kaip teigė Seimo narys Arvydas Anušauskas, „Užteko opozicijai išreikšti savo susirūpinimą ir norą pakviesti ministrą pasiaiškinti dėl „Jonavos grūdų“ ir paskelbtų planų privatizuoti, NSGK pirmininkas (V. Bakas, *red. past.*) ėmėsi neigimo (o reikėtų imtis parlamentinės kontrolės)“.

Bet klausimai juk ne vien apie neatsargų ministro planų paviešinimą, bet ir apie neegzistuojančius įmonėje viešuosius pirkimus „Agrokoncerno“ naudai, apie valdymą to paties koncerno naudai ir kt.”

Sakykite, ką norite, bet čia ne šiaip 500 ha ribos viršijimas apeinant įstatymus, įdomu, kaip iš šios situacijos išsivynios Seimo kultūros komiteto pirmininkas?

Kęstutis Šilkūnas

istorinių didvyrių.

Prisiminkime, kai prieš metus Rūta Vanagaitė, o kartu su ja ir Kremliaus propagandos mašina, ėmėsi skelbti šmeižtą apie partizaną Vanagą. Tuomet išplito grotažymės „Aš esu Vanagas“ ir didelė masė piliečių sau prieinamais būdais ėmėsi ginti vieno iš savo didvyrių. Tai buvo lūžis, kai išryškėjo, kad miško broliai nėra tik dar viena mūsų istorijos detalė, bet nemažai tautos daliai jie – kažkas daugiau.

Vykstant partizano Vanago perlaidojimo iškilmėms, viešojoje erdvėje ir socialiniuose tinkluose pasirodė ne vienas komentaras, kurių autoriai teigė, jog jie nėra Vanagai, taip lyg atsiribodami nuo prieš metus plitusios grotažymės. Nes Vanagas savo vardą jau pagrindė darbais, o mes nė nežinome, ar atsidūrę jo vietoje nebūtume pabūgę, nekovoję, gal net išdavę.

Nežinome, tačiau būtent todėl mums ir reikia partizanų. Ne tik jų atminimo, ceremoninės pagarbos minint kokias nors sukakties metines, o būtent jų buvimo – per kiną, muziką, istorijos pamokas, kaip savo santykio su negandos ištikta valstybe pavyzdžio.

Viename įspūdingiausių išlikusių autentiškų miško brolių liudijimų, savo dieno-raštyje partizanas Lionginas Baliukevičius-Dzūkas parašė pokario rezistenciją iš esmės nusakančius žodžius: „Mes turėsime teisę visiems žiūrėti tiesiai į akis, nes mes savo tėvynės neapleidome. Na, ir kas gi mus nugalės, jei mes mirti nebijome, jeigu mes nugalėjome ir mirtį.“

Nesuvokiamai baisiomis sąlygomis gyventi priversti miško broliai, kurių daugelio likimas vienaip ar kitaip buvo tragiškas, šiandien žiūri tiesiai į akis. Ne tik mums, kurie į juos žiūri su didžiausia pagarba ir padėka, bet ir kolaborantams, savo budeliams, purvą pilančiam režimui Kremliuje. Žiūri tiesiai, nes tiesa buvo jų pusėje. Jie nugalėjo mirtį, nors ir buvo priversti mirti. O jų didvyriškos kovos įkvėpta tolimesnė, jau nebeginkluota pagrindinė rezistencija, padėjo išsaugoti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos idėją, Kovo 11-ąją virtusią kūnu. Tiesa laimėjo, miško broliai laimėjo.

Vytautas Keršanskas, politologas, Helsinkyje veikiančio Europos atsparumo hibridinėms grėsmėms kompetencijos centro (Hybrid CoE) Hibradinių įtakų programos direktoriaus pavaduotojas

LIETUVA PALYDĖJO Į AMŽINĄJĮ POILSĮ ADOLFĄ RAMANAUSKĄ-VANAGĄ

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio gynybos pajėgų vado A. Ramanausko-Vanago laidotuvės. **LRV**

Š.m.spalio 6 dieną, Vilniaus Antakalnio kapinėse amžinojo poilsio atgule Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio (LLKS) ginkluotojų pajėgų vadas, LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signataras, LLKS Tarybos prezidiumo pirminko pirmasis pavaduotojas, nuo 1953 m. – aukščiausiasis LLKS ir dėl nepriklausomybės kovojančios Lietuvos

pareigūnas, brigados generolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas.

Šio žymaus laisvės kovotojo valstybinių laidotuvių ceremonijoje dalyvavo šalies vadovai, parlamentarai, vyriausybės nariai, užsienio šalių diplomatai, bendražygiai ir visuomenė.

„Mes laidojame kovojančios Lietuvos vadovą, tai žmogus, kuris reprezentuoja

mūsų žmonių teisėtą kovą už laisvę, už mūsų valstybės nepriklausomybę. Tai - mūsų laisvės šauklys, išdrįsęs mesti iššūkį sovietų okupacijai. Mūsų garbės ir sąžinės reikalas atiduoti jam valstybės ir mūsų žmonių pačią aukščiausią pagarbą”, - sakė Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis.

Adolfas Ramanauskas gimė 1918 m. kovo 6 d. JAV,

1921 m. su tėvais grįžo į Lietuvą. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, 1945 m. balandžio mėn. apsisprendė ginklu kovoti už Lietuvos laisvę. A. Ramanauskas-Vanagas kartu su kitais septyniais partizanų vadais 1949 vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio deklaraciją. Seimas įstatymu pripažino deklaraciją Lietuvos valstybės tęstinumui itin reikšmingu teisės aktu. Šiuo dokumentu Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis paskelbė, kad priima atsakomybę vadovauti nepriklausomos bei demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimui.

A. Ramanauskas-Vanagas 1956 m. buvo suimtas, o 1957 lapkričio 29 d. Vilniuje sušaudytas. Jo žmona partizanė B. Mažeikaitė- Ramanauskienė okupantų teismo nuteista 8 metus kalėti lageriuose.

A. Ramanausko-Vanago palaikai šiais metais buvo rasti Našlaičių kapinėse Antakalnyje. Palaikų autentiškumas nustatytas atlikus teismo antropologinę analizę, kaukolės ir asmens fotografijų sugretinimus bei DNR tyrimus.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę A. Ramanausko-Vanago nuopelnai buvo aukštai įvertinti. 1997 m. gruodžio 22 d. jam suteiktas Kario savanorio statusas. Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. sausio 26 d. dekretu jam suteiktas dimisijos brigados generolo laipsnis. Taip pat buvo įteisinti Lietuvos partizanų aukščiausiosios vadovybės apdovanojimai – 2-ojo ir 1-ojo laipsnio Laisvės kovos kryžiai su kardais: Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. kovo 6 d. dekretu A. Ramanauskui-Vanagui suteiktas Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinas (Komandoro didysis kryžius), o 1999 m. vasario 1 d. dekretu – Vyčio Kryžiaus 1-ojo laipsnio ordinas (Didysis kryžius).

Lietuvos Respublikos Seimas 2018 metus yra paskelbęs Adolfo Ramanausko-Vanago metais, o Vyriausybė patvirtino 100-ųjų gimimo metinių minėjimo planą. Parengta plati kultūrinė, edukacinė, mokslinė programa, kuri padės plačiau atskleisti šią iškilią asmenybę, parodys Lietuvos laisvės kovų kelią. **LRV**

RYŠIŲ SU PASAULIO LIETUVIAIS STIPRINIMAS

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis spalio 5 d. pirmininkavo Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos posėdžiui, kuriame aptarti aktualūs pasaulio lietuvių bendruomenės klausimai. Stiprinti ryšius su diaspora - vienas Vyriausybės veiklos prioritetų.

Posėdyje visų pirma aptartas referendumas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės išlaikymo.

„Mano asmeninę kaip premjero ir Seimo nario nuostatą jūs žinote. Buvau vienas iš tų, kurie Seime pateikė siūlymą dėl referendumui dėl dvigubos pilietybės įvykti reikalingos kartelės sumažinimo, remsiu ir kitus siūlymus siekiant sprendimo ir bendro teigiamo rezultato. Todėl labai kviečiu Pasaulio lietuvių bendruomenę, lietuvių organizacijas nebesiblaškyti ir susitelkti bendram tikslui – skatinti dalyvauti rinkimuose, referendume ir būti pilietiškais”, - sakė premjeras.

Pasak Vyriausybės vadovo, laukiama Seimo sprendimo dėl referendumo vykdymo, taip pat sprendimo dėl datos ir trukmės. Jei Seimo sprendimas dėl referendumo surengimo bus teigiamas, formuluotė taip pat turi būti tinkamai parinkta,

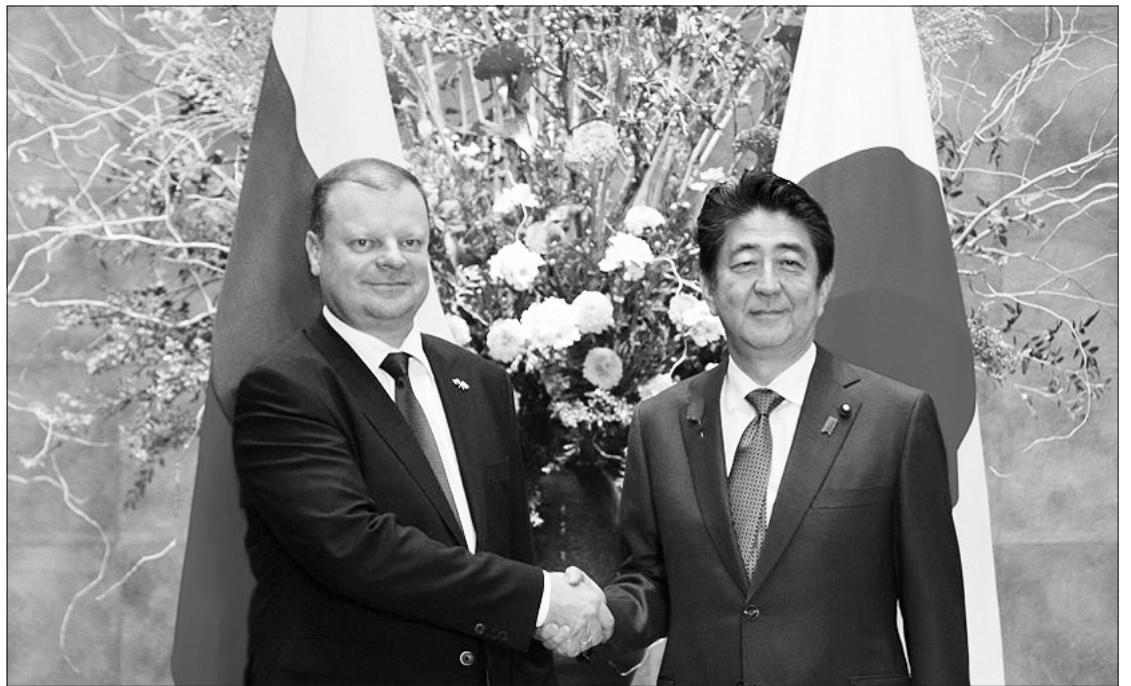
Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis pasitarime su Japonijos Vyriausybės vadovu Shinzo Abe pažymėjo, kad Lietuvai Japonija yra svarbiausias politinis ir ekonominis partneris Azijoje. Šalis vienija bendros vertybės ir požiūris į globalius klausimus, abipusis interesas plėtoti dvišalį bendradarbiavimą.

„Labai džiaugiuosi, kad vizito metu turėjau galimybę pagerbti mūsų tautas vienančio Japonijos diplomato, dirbusio Lietuvoje, Čiunės Sugiharos atminimą. Šio žmogaus žygdarbis visada liks pavyzdžiu ateities kartoms. Esu giliai sujaudintas apsilankymo Hirošimos memoriale, kur pagerbėme atominio bombardavimo aukas. Lietuva, stipriai nukentėjusi nuo okupacinių režimų, itin brangina taikos ir stabilumo siekius.

nes referendumas organizuojamas ne dėl įgijimo teisės, bet dėl galimybės turimą pilietybę išlaikyti.

Seimas 2019- uosius yra paskelbęs Pasaulio lietuvių metais, posėdyje aptarta pasirengimo kitąmet juos paminėti eiga. Anot premjero, simboliška, kad šiemet vis dar švenčiant Lietuvos valstybingumo šimtmetį, kitąmet ypatingą dėmesį skirsime būtent pasaulio lietuviams, be kurių nebūtų ir Lietuvos valstybės. **LRV**

LIETUVOS IR JAPONIJOS VYRIAUSYBIŲ VADOVŲ PASITARIMAS

Lietuvos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis (kairėje) su Japonijos Vyriausybės vadovu Shinzo Abe. **LRV**

Noriu pabrėžti, kad Lietuvą ir Japoniją sieja bendri prioritetai branduolinės saugos srityje – suprantame branduolinių avarijų pamokų svarbą, būtinybę stiprinti branduolinę saugą dėl savo valstybių ir jų piliečių saugumo”, - sakė premjeras.

Susitikimo metu pasidžiaugta aktyviai plėtojama dvišaliais ekonominiais santykiais, kuriems impulsą neabejotinai suteikė Japonijos Ministro Pirmininko S. Abės vizitas Lietuvoje šių metų pradžioje, ypač išaugo dvišalė prekyba.

Pasak Vyriausybės vadovo, dalyvavimas biotechnologijų parodoje „BioJapan 2018” –

puiki proga pristatyti gyvybės mokslų sektorių, kuris yra sparčiausiai auganti ekonomikos šaka Lietuvoje. Greitu laiku įsigaliosianti Japonijos ir Europos Sąjungos laisvos prekybos sutartis sudarys sąlygas plėsti tarpusavio prekybą.

Pabrėžta, kad pasirašytas Memorandumas dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje papildomai suaktyvins dvišalį bendradarbiavimą ypač svarbioje Lietuvai inovacijų srityje. Žmonių tarpusavio ryšius turėtų sustiprinti baigiama derinti dvišalė Darbo atostogaujant programa.

Susitikime su Japonijos

Ministru Pirmininku S. Abe aptarta saugumo situacija regionuose bei pasaulyje. Konstatuota, kad Lietuva ir Japonija, kaip bendramintės partnerės, turi daug potencialo stiprinant dvišalį bendradarbiavimą saugumo srityje. Lietuva remia Japonijos poziciją dėl Šiaurės Korėjos. Bendras interesas – kad visos šalys vykdytų savo tarptautinius įsipareigojimus ir susilaikytų nuo veiksmų, kurie didina įtampą ir kelia grėsmę taikai bei saugumui regione. Anot S.Skvernelio, bendros vertybės ir gera valia visada įveikia šalis skiriančius geografinius atstumus. **LRV**

AR SKELBTI A. RAMANAUSKĄ-VANAGĄ VALSTYBĖS VADOVU?

Nė vienas parlamentaras nepareiškė prieštaraujantis Lietuvos valstiečių ir žaliųjų (LVŽS) frakcijos pirmininko Ramūno Karbauskio teiktai deklaracijai, kuria siūloma partizanų vadą Adolfą Ramanauską-Vanagą paskelbti valstybės vadovu.

Tiesa, užuot balsavę, ar deklaraciją priimti, Seimo nariai ketvirtadienį sutarė sudaryti redakcinę komisiją, kuri deklaraciją koreguos. Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis žadėjo, kad komisija bus sudaryta iki spalio 11 d. vakaro.

„Siūlau, kad ši deklaracija paskatintų istorikų, teisininkų ir politikų dialogą, ir galėtume priimti sprendimą dėl Adolfo Ramanausko-Vanago pripažinimo valstybės prezidentu“, – Seimo salėje sakė R. Karbauskis.

Liberalų frakcijos vadovui Eugenijui Gentvilui paklausus pranešėjo, ar nevertėtų į tokią deklaraciją įtraukti nuostatą, kad valstybės vadovu pripažinti

reikėtų ir Aukščiausios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininką, R. Karbauskis atsakė, kad to neleidžia Konstitucinio Teismo (KT) išaiškinimai.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos atstovė Rasa Juknevičienė domėjosi, kodėl deklaracijoje vengiama minėti žodį „prezidentas“. Tuo tarpu R. Karbauskis tikino, kad laiko pakeisti formuluotę dar bus ateityje, kai bus priimamas sprendimas.

LŽVS atstovas taip pat patikino R. Juknevičienę, kad jei TS-LKD inicijuotų dar vieną kreipimąsi į KT dėl to, ar galima Vytautą Landsbergį pripažinti valstybės vadovu 1990–1992 m., R. Karbauskis jį pasirašytų.

Diskusijoje dalyvavę parlamentariai neprieštaravo partizanų vado paskelbimui valstybės vadovu, tačiau dalis opozicinių konservatorių ir liberalų siūlė išspręsti, jų vertinimu, istorinę ne-teisybę, kai vienintelis Lietuvos laikotarpis – 1990–1992 m.

E. Genio/LRT nuotr

– lieka be oficialaus valstybės vadovo.

ELTA primena, kad diskutuoti apie poreikį A. Ramanauską-Vanagą pripažinti faktiniu kovojančios su okupacija Lietuvos valstybės vadovu R. Karbauskis pakvietė spalio 9 d..

„Atitinkamai turime

įvertinti ir A. Ramanausko-Vanago statusą, kai Jonas Žemaitis-Vytautas žuvo, nes po J. Žemaičio-Vytauto mirties jo pavaduotojas A. Ramanauskas-Vanagas liko aukščiausiu Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio pareigūnu. Kito vadovo mūsų valstybė, tuo metu okupuota Sovietų

Sąjungos, neturėjo“, – sakė R. Karbauskis.

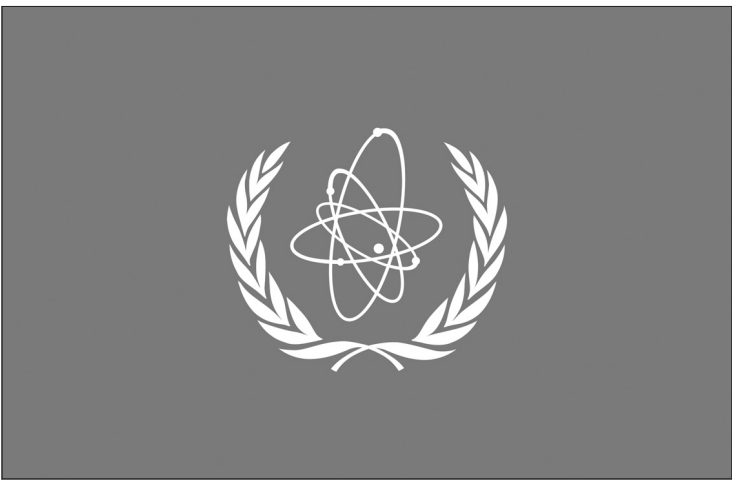
LŽVS seniūno idėjai spalio 11 d. palaikymą išreiškė ir Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis, teigdamas, kad toks „valstiečių“ vado pasiūlymas įdomus, tačiau mintis – teisinga.

ELTA

LIETUVAI NEPRIIMTINI MINIMALŪS ASTRAVO ATOMINĖS ELEKTRINĖS BRANDUOLINĖS SAUGOS STANDARTAI

Spalio 8-20 dienomis Baltarusijoje vyko Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) avarinės parengties vertinimo (angl. *Emergency Preparedness Review Service, EPREV*) misija, nagrinėjanti Baltarusijos avarinės parengties pajėgumus ir jų atitiktį TATENA saugos standartams.

„Esame ne kartą atkreipę TATENA dėmesį į galimą poveikį Lietuvai ir Vilniui. Lietuvai nepriimtini minimalūs branduolinės saugos standartai. Nuolat siekiame, kad Baltarusija jaustų tarptautinės bendruomenės spaudimą dėl aukščiausių branduolinės saugos standartų taikymo.

Tarptautinės atominės energijos agentūros (angl. *International Atomic Energy Agency*) vėliava. wikipedia.org

Tikimės objektyvaus TATENA ekspertų įvertinimo, įskaitant ir dėl to, kad Baltarusija rengdama savo avarinės parengties

planą nevertino nepalankiausio galimo poveikio scenarijaus, kurio atveju pasekmės būtų juntamos ir Lietuvoje“, –

pabrėžė Lietuvos užsienio reikalų ministras L. Linkevičius.

Ministro teigimu, avarinės parengties planavimas ir įvertinimas yra svarbūs, taip pat ir Lietuvoje.

„Svarbu, kad Baltarusija nepradėtų eksploatuoti branduolinio objekto, ypač neištaisiusi tarptautinių konvencijų pažeidimų bei neišsprendusi Astravo AE branduolinės saugos problemų, kurias identifikavo tarptautiniai ekspertai. Užsienio reikalų ministerija kartu su kitomis Lietuvos institucijomis ir toliau kels nesaugios Astravo AE klausimą, naudosis visais įmanomais tarptautiniais instrumentais, siekiant, kad Lietuvos Respublikos nacionaliniame saugumui, aplinkai ir visuome-

nės sveikatai grėsmę kelianti Astravo AE neveiktų Lietuvos kaimynystėje“, – teigė L. Linkevičius.

TATENA numato kelių tipų avarinės parengties zonas. Viešai skelbiamame Baltarusijos nacionaliniame avarinės parengties plane pasirinktas mažiausias galimo poveikio nuo Astravo AE atstumas.

Tarptautinių ekspertų šią vasarą patvirtintose Astravo AE streso testų išvadose be kitų buvo įvardinti ir rimti sunkių avarių suvaldymo trūkumai. Taip pat pažymėti tokie svarbūs aspektai kaip neatliktas išsamus seisminės saugos įvertinimas, trūkumai susiję su saugos funkcijų stiprinimu.

LR URM

FILADELFIJOJE ATIDENGTA SKULPTŪRA, SKIRTA LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO ŠIMTMEČIUI

Spalio 9 dieną Filadelfijoje, JAV, atidengtas žymaus Amerikos lietuvių menininko Ray Bartkaus kūrinys „Sodai“, skirtas paminėti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Iš aliuminio strypų sukurta instaliacija, kuri sukuria kaleidoskopo efektą, „Kimmel“ scenos menų centro vestibulyje bus eksponuojama iki lapkričio 9 dienos.

„Kimmel“ centras yra įtakingiausias scenos menų centras visame regione, pagarsėjęs unikaliomis, interaktyviomis meno kūrinių ekspozicijomis, rengiamomis centro vestibulio erdvėse.

„Kūrinys užsakytas ir sukurta norint pažymėti šiuolaikinės Lietuvos valstybingumo šimtmetį. Sveikintina,

kad skulptūra eksponuojama čia, nes Lietuva istoriškai palaiko glaudžius ryšius su Pensilvanija, mat pirmieji į Jungtines Valstijas atvykę lietuviai apsigyveno Pensilvanijoje. Šiais metais taip pat švenčiame Lietuvos 25 metų partnerystę su Jungtinių Amerikos Valstijų Pensilvanijos nacionaline gvardija“, – atidengimo ceremonijos metu sakė Lietuvos ambasadorius Rolandas Kriščiūnas.

Anot Ray Bartkaus, kūrinys atkuria lietuvių liaudies menininkų kompozicijas. Menininkas įkvėpimo sėmėsi iš tradicinių rištų šiaudinių sodų, kurie yra viena lietuvių paprotinės liaudies dailės rūšių.

Menininko Ray Bartkaus kūrinys „Sodai“ „Kimmel“ centre bus eksponuojamas mėnesį. Vėliau ekspozicija bus rodoma Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke bei Baltimorės – Vašingtono tarptautiniame oro uoste BWI. Apkeliavęs JAV, kūrinys grįš į Lietuvą ir bus nuolat eksponuojamas MO muziejuje, Vilniuje.

LR URM

„Kimmel“ scenos menų centro vestibulyje.

LR URM

SEIMO IR PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KOMISIJA: DEDAME VISAS PASTANGAS, KAD REFERENDUMAS BŪTŲ SĖKMINGAS

Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija prašo Lietuvos Seimo, vyriausybės ir prezidento visomis galimomis priemonėmis kuo greičiau spręsti klausimą dėl gimimų įgytos teisės į Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimą. Tai pažymima Seime posėdžiausios komisijos priimtoje rezoliucijoje.

Rezoliucijoje vyriausybė prašoma imtis strateginių veiksmų, kad būtų užtikrintas gimimų įgytos LR pilietybės išsaugojimas, ypač šviesti ir sutelkti visą visuomenę Lietuvoje ir už jos ribų.

„Mes dedame visas pastangas, kad referendumas būtų sėkmingas, ir suprantame, koks didelis iššūkis tai yra. Kad tas klausimas būtų išspręstas, reikia 50 proc. plius vienas visų rinkėjų balsų. Tai yra be galo didelė kartelė, kurią turime perkoti“, – penktadienį spaudos konferencijoje Seime sakė komisijos pirmininkas, Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių bendruomenės atstovas Rimvydas Baltaduonis.

Jo teigimu, Lietuvos vyriausybė turi priimti sprendimą, kaip organizuoti in-

formacinę sklaidą, kaip informuoti žmones Lietuvoje.

„Kol kas tų žingsnių nėra. Mes tikimės, kad tai bus greitai padaryta. (...) Mes remiame Lietuvos institucijų pastangas, kad tas referendumas bent turėtų teorinį šansą būti laimimas, nes šiuo metu situacija nėra lengva. Kad išspręstume referendumą pilietybės išsaugojimo klausimą, reikia gauti 1 milijoną 300 tūkstančių balsų“, – pažymėjo R. Baltaduonis.

Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkas Seimo narys Antanas Vinkus mano, kad turi būti Lietuvos valdžios ir politinių partijų bendra pozicija dėl referendumo. „Visos politinės partijos turi atsisakyti ambicijų vardan tos Lietuvos. Turime parodyti pasauliui, kad esame vieningi“, – sakė A. Vinkus.

Spalio 9 d. Seimas po svarstymo pritarė siūlymui paskelbti privalomąjį referendumą dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo, kuris numato ir dvigubos pilietybės galimybę.

Siūloma nustatyti, kad privalomasis referendumas būtų vykdomas 2019 m.

Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija.

LRS / J. Šedauskienės nuotr.

gegužės 12 d. ir 2019 m. gegužės 26 d.

Seimo Teisės ir teisėtvarcos komiteto pirmininkė Agnė Širinskienė sakė, kad dėl šio nutarimo bus kreipiamasi į Konstitucinį Teismą (KT), tačiau tokia galimybė atsirast tik tuomet, kai jis bus priimtas.

Projektą inicijavusi Seimo narių grupė siūlo pateikti privalomajam referendumui Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto

tekstą. Pagal siūlomą projektą, „Lietuvos Respublikos pilietybė įgyjama gimstant ir kitais konstitucinio įstatymo nustatytais pagrindais.

Lietuvos Respublikos pilietybė pagal kilmę, įgijęs konstitucinio įstatymo nustatytus Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančios valstybės pilietybę, Lietuvos Respublikos pilietybės ne-

praranda. Kitais atvejais Lietuvos Respublikos pilietybė negali būti kartu ir kitos valstybės pilietybės, išskyrus konstitucinio įstatymo nustatytas išimtis.

Pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką nustato konstitucinis įstatymas.”

Siūloma, kad referendumu priimti Konstitucijos pakeitimai įsigaliotų 2020 m. sausio 1 d.

ELTA

BAIGTA NAGRINĖTI SAUSIO 13-OSIOS BYLA

AFP

Vilniaus apygardos teismas spalio 12 d. baigė nagrinėti bylą dėl sovietų agresijos 1991 metų sausio 13-ąją, nuosprendis bus skelbiamas kitų metų vasarį.

„Kolegija išeina rašyti nuosprendžio, jis bus skelbiamas 2019 metų vasario 18 dieną“, – pranešė teisėja Ainora Kornelija Macevičienė.

Teismo procese dalyvavo du Rusijos karininkai, o 64 kaltinamieji dėl karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui teisiami už akių. Jiems atstovavo valstybės paskirti advokatai.

Generalinė prokuratūra griežčiausią laisvės atėmimo

iki gyvos galvos bausmę siūlo skirti Sovietų Sąjungos gynybos ministrui Dmitrijui Jazovui, KGB karininkui Michailui Golovatovui ir dar keliems karininkams.

Pirmasis posėdis šioje byloje buvo surengtas 2016 metų sausio 27 dieną. Joje nukentėjusiais pripažinta beveik 500 asmenų. Teismui buvo perduota daugiau nei 700 bylos tomų, iš jų vien kaltinamasis aktas – 13 tomų.

Kaltinimai Sausio 13-osios byloje taip pat pateikti buvusiam sovietų armijos Vilniaus garnizono vadui Vladimirui Uschopčikui, Lietuvos komunistų partijos

buvusiam antrajam sekretoriui Vladislavui Švedui, buvusiam Lietuvos komunistų partijos centrinio komiteto sekretoriui Algimantui Naudžiūnui.

Kaltinimai taip pat pateikti Genadijui Golubkovui, Valerijui Sibiriakovui, Vladimirui Demidovui, Bogdanui Suščikui, Vladimirui Sofjinui, Sergejui Panikarovui, Jevgenijui Gavrilovui, Ivanui Šepiliovui, Aleksandrui Gomziakovui, Aleksandrui Zolotuchinui, Ruslanui Junusovui, Sergejui Golovko, Sergejui Machovui, Konstantinui Usovui, Anatolijui Fefelovui,

Aleksandrui Navozovui, Eduardui Michailovui, Vladimirui Gončiarikui, Aleksandrui Sidorkovui, Anatolijui Lepichovui, Jurijui Janočkinui, Aleksejui Filimonovui, Anatolijui Ivanickij, Aleksandrui Cepota, Vladimirui Šechovcovui, Grigorijui Belousui, Gennadijui Ivanovui, Vladimirui Prokofevui, Nikolajui Astachovui, Sergejui Voroninui, Vladimirui Uspenskij, Eduardui Roskovui, Vladimirui Sorokinui, Jurijui Ondai, Albertui Galinaičiui, Arkadijui Bajukovui, Olegui Abramovui, Nikolajui Sakarai, Anatolijui Urbanui, Anatolijui Kimui, Dmitrijui Filippovui, Jurijui Meliui, Dmitrijui Bolšakovui, Nikolajui Ogurcovui, Aleksandrui Korobočkinui, Aleksandrui Radkevičiui, Jevgenijui Čiudesnovui, Nikolajui Demidovui, Viktorui Šulikovui, Vasilijui Savvinui, Aleksandrui Žitnikovui, Viktorui Moroziukui, Genadijui Poltoraninui, Sergejui Fiodorovui, Olegui Morkovskij, Viktorui Romančevskij, Michailui Chabarovui, Jurijui Strašnenko, Romui Juchnevičiui, Vasilijui Kustrio.

Visi įtariamieji, išskyrus Rusijos piliečius Genadijų Ivanovą ir Jurijų Melį, turbūt bus teisiami už akių. Siekiant užtikrinti G.Ivanovo dalyvavimą procese, iš jo paimti dokumentai, o J. Melis laikomas suimtas.

Kaltinamiesiems, gyvenantiems užsienyje, apie teismo posėdžius pranešta per Teisingumo ministeriją, papildomai išsiuntus šaukimus kaltinamųjų gyvenamosios vietos adresu. Kaltinamiesiems taip pat pranešta, kad jiems nusprendus dalyvauti teismo posėdžiuose, bus stabdomas Europos arešto orderių vykdymas garantuojant nevaržomą kaltinamųjų atvykimą į Lietuvą ir judėjimą Lietuvoje.

1991 metų sausio 13-osios naktį Sovietų sąjungos kariams daliniams šturmuojant Vilniaus televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos komiteto pastatą žuvo 14 žmonių.

1999 metais Sausio 13-osios byloje dėl antivalstybinių organizacijų kūrimo ir kitų nusikaltimų kalėti buvo nuteisti šeši asmenys: Mykolas Burokevičius, Juozas Jarmalavičius, Juozas Kuolelis, Leonas Bartoševičius, Stanislavas Mickevičius ir Jaroslavas Prokopovičius. S.Mickevičius pabėgo iš Lietuvos.

LRT

AMBASADORIUS R. KRIŠČIŪNAS AMERIKOS LIETUVIAMS PADĖKOJO UŽ SVARŲ INDĖLĮ PLĖTOJANT DVIŠALIUS SANTYKIUS

Rugsėjo 28-30 dienomis Portlande, Oregono valstijoje į pirmąją sesiją susirinko naujai išrinkta JAV lietuvių bendruomenės XXII Taryba. Taryba yra aukščiausias JAV lietuvių bendruomenės padalinys, kuris nustato bendruomenės veiklos kryptį ir veiklos būdus.

Sveikindamas naujai išrinktus Tarybos narius Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas palinkėjo sėkmingų darbų puoselėjant ilgametės lietuviškos diasporos tradicijas Amerikoje, padėkojo už įgyvendintas iniciatyvas ir nuoširdų darbą pažymint Lietuvos valstybės 100-mečio jubiliejų bei Lietuvos vardo garsinimą JAV.

Ambasadorius taip pat akcentavo Lietuvos ir JAV strateginės partnerystės ir transatlantinių ryšių svarbą,

bendradarbiavimą su JAV saugumo politikos srityje, ekonominius, kultūrinius ir žmogiškuosius ryšius.

JAV lietuvių bendruomenės Tarybos sesijoje daug dėmesio buvo skirta dvigubos pilietybės klausimams, vyko diskusijos apie Lietuvių bendruomenės ateities planus.

JAV lietuvių bendruomenė įsteigta 1951 metų lapkričio 18 dieną Niujorke. Šiuo metu ji jungia 10 apygardų ir 50 apylinkių, veikiančių 27 valstijose. JAV lietuvių bendruomenė remiasi Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto 1949 metais paskelbtos „Lietuvių Chartijos“ principais, raginančiais kiekvieną lietuvių išlaikyti ir ugdyti savo tautinę kultūrą, kalbą ir tradicijas bei perduoti jas ateities kartoms.

LR URM

AIRIJA

Paminėtos Felikso Vaitkaus skrydžio per Atlantą metinės

Rugsėjo 28-30 dienomis jau 12 kartą Airijos lietuviai rinkosi į Mėjo grafystės Balinroubo mieste vykusį saskrydį „Mums vis dar reikia sparnų. Fly Mayo“, skirtą lakūno Felikso Vaitkaus skrydžio vienviečiu lėktuvu per Atlantą 1935 metais paminėti.

Lietuvos ambasadorius Egidijus Meilūnas pažymėjo, kad Feliksas Vaitkus ne tik įveikė Atlantą, bet ir nutiesė draugystės tiltą tarp Lietuvos ir Airijos. Ambasadorius taip pat padėkojo Airijos lietuviams ir Mėjo grafystės vadovams už lakūno atminimo puoselėjimą.

LR URM

KINIJA

Ambasadoje kinų studentai šventė lietuvių kalbos dieną

Rugsėjo 26 dieną Lietuvos ambasadoje Pekine organizuotas renginys lietuvių kalbą įvairiuose Kinijos universitetuose studijuojantiems kinų studentams, siekiant juos paskatinti dar labiau domėtis Lietuvos kultūra, istorija ir lietuvių kalba bei susipažinti tarpusavyje.

„Džiaugiuosi, matydama augantį būrį studentų, besimokančių lietuvių kalbos. Dėkoju studentams, kurie noriai talkino ambasadai Lietuvos šimtmečio šventėje, Europos kultūros gatvėje, įvairiose tarptautinėse parodose ir kituose renginiuose. Norėčiau atkreipti dėmesį,

kad vis dar neturime lietuvių literatūros vertėjų, tad daug vilčių siejame su jumis. Glaudėjantys partnerystės ryšiai tarp Lietuvos ir Kinijos yra akivaizdus faktas, parodantis, kad tik mokėdami kalbas galėsime lengviau vieni kitus suprasti ir lengviau dirbti kartu”, - sveikindama susirinkusius sakė ambasadorė Ina Marčiulionytė.

Šventėje dalyvavo Pekino užsienio studijų universiteto, Pekino tarptautinių studijų universiteto ir Hebėjaus tarptautinių studijų universiteto studentai. Renginio metu skambėjo lietuviškos dainos ir šokiai, studentų komandos rungėsi protų mūšyje. Nugalėtojams įteiktas „Studijuok Lietuvoje” prizas.

LR URM

Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas palinkėjo sėkmingų darbų puoselėjant ilgametės lietuviškos diasporos tradicijas Amerikoje.

LR URM

ARGENTINA

Argentinios Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba 2018 -2019 metais

Prezidentas – Augusto Reissenweber; viceprezidentas – Juan Cruz Bardini; išdininkas – Tomas Vahnovan; sekretorius – Santiago Abriata; nariai: Marcos Luna, Lenny Cikota, Mauro Goga, Ignacio Urbonas.

Pavasario šventė

SLA „Dobilo” šokių ansamblis, sekmadienį, rugsėjo 30 d., šventė pavasario sutikimą, surengė pietus mūsų patalpose, kartu su žaidimais ir pasilinksminimais visiems, bei pasirodė su savo šokiais.

Buenos Airės švenčia Lietuvą

Buenos Airių miesto savivaldybė šįmet parengė programą, skirtą švęsti kitataučių bendruomenių dienas, pagal kurią jos savaitgaliais pasirodo prie Gegužės aikštės su savo šokiais,

chorais, menu ir nacionaliniais valgiais.

Šeštadienį, spalio 20 d., lietuviai bus kartu su Šiaurės ir Skandinavijos šalių bendruomenėmis Argentinoje.

Susivienijimas lietuvių Argentinoje dalyvaus parodoje, taip pat mūsų ansamblis „Dobilas” pasirodys scenoje su savo šokiais. Kviečiame visus apsilankyti nuo 12 iki 18 val.

2018 Buenos Airių Olimpinės jaunimo žaidynės

Vyks Buenos Airėse, spalio 6-18 dienomis, dalyvaus 3998 sportininkai iš 206 šalių, iš kurių yra 15 Lietuvos atstovų.

Lietuvių kalbos kursai

Šeštadieniais nuo 16.30 iki 18.00 valandos mūsų patalpose yra dėstomi dviejų lygių lietuvių kalbos kursai. Kaip visuomet, pamokos vyksta nemokamai. Nuo 15.30 iki 16.30 val. - naujas lietuvių kalbos kursas vaikams ir jaunimui. Kviečiame visus dalyvauti.

Tautinių šokių grupės „Dobilo” veikla

Tautinių šokių ansamblis „Dobilas” repetuoja šeštadieniais nuo 16.30 val.

Vadovauja Ignas Gyurkovits ir Patricio Spagnollo.

Spalis

Lietuviškas mėnesio pavadinimas susijęs su ūkininkams labai svarbiu kultūriniu augalu – linu.

Jų pluošto paruošimo darbai buvo atliekami rudenį. Nutrupėjusios linų stiebelių dalys vadinamos spaliais, jų vardu ir pavadintas mėnuo.

XXX alaus šventė

Lapkričio 25 d., 13 val. įvyks mūsų patalpose ši, jau tradicinė, šventė.

Paruošime skanias pietus, pakelsime tostus ir linksmai pašoksime.

Dalyvaus artistas Albertas Daisen.

Kviečiame visus dalyvauti.

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje

ČIKAGOJE ĮTEIKTAS „METŲ ŽMOGAUS” APDOVANOJIMAS

Rugsėjo 30 dieną Čikagoje įsikūręs Balzeko lietuvių kultūros muziejus Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktoriui Mariui Gudynui įteikė „Metų žmogaus” apdovanojimą.

Šis garbingas apdovanojimas Lietuvos diplomatai įteiktas už jo ženklų indėlį vienijant lietuvius ir Lietuvos diasporos atstovus visame pasaulyje. R. Kriščiūnas pasidžiaugė, kad „Metų apdovanojimas” šiais metais yra skirtas kolegai, kurio darbas puoselėjant lietuvių ir atstovaujant Lietuvą ne tik Čikagoje, bet ir visame pasaulyje yra vertas ypatingos pagarbos.

Ambasadorius Rolandas Kriščiūnas padėkojo Balzeko lietuvių kultūros muziejaus darbuotojams už darbą vykdančią kilnią ir svarbią misiją

rūpinantis Lietuvos istorijos išsaugojimu bei supažindinant JAV visuomenę su lietuvių kultūra ir tradicijomis.

Lietuvių kultūros muziejų Čikagoje 1966 metais savomis lėšomis įkūrė Lietuvos garbės konsulas JAV Stanley Balzekas. Muziejuje pristatoma Lietuvos kultūra ir istorija, vyksta įvairūs koncertai, kino peržiūros bei seminarai. Pirmaisiais jo veikimo dešimtmečiais muziejaus tikslas buvo nuolat lankytojams teikti neginčijamus dokumentinius įrodymus, kad Lietuva

turi teisę egzistuoti kaip nepriklausoma šalis ir skatinti šioje Atlanto pusėje gyvenančius lietuvius visais įmanomais būdais kovoti dėl valstybės nepriklausomybės atkūrimo.

„Metų žmogaus” apdovanojimas buvo įsteigtas 1969 metais. Kasmet jis teikiamas Lietuvai, jos kultūrai ir pažangai nusipelnusiems žmonėms.

LR URM

Marijus Gudynas (@GudynasM) | Twitter

VAŠINGTONE PRISTATYTA LIETUVOS PATIRTIS KOVOJANT SU DEZINFORMACIJA

Spalio 2–4 dienomis Vašingtone vyko JAV analitinio centro „*Atlantic Council*“ organizuojamas globalus forumas strateginės komunikacijos ir kovos su dezinformacija klausimais, kuriame dalyvavo ir Lietuvos pareigūnų bei ekspertų delegacija.

„Demokratinės valstybės turi turėti viską apimančią strategiją kaip kovoti su dezinformacija. Turime dar labiau susitelkti ir imtis veiksmų, kurie atgrasytų galimas dezinformacijos atakas ateityje,“ – sakė forume kalbėjęs Ministro Pirmininko patarėjas nacionalinio saugumo ir vidaus politikos klausimais Arnoldas Pikžirnis.

„Lietuva turi ilgametę patirtį, kaip atpažinti ir atsispirti Kremliaus dezinformacijai. Mūsų visuomenė pati ėmėsi veiksmų, kurie demaskavo daugybę melagingų naujienų ir koordinuotų informacijos atakų iš užsienio šalių. Lietuvoje gimęs elfų judėjimas ar žurnalistų ir ekspertų iniciatyva demaskuok.lt stiprina ne tik Lietuvos, bet ir viso regiono atsparumą propagandai iš užsienio,“ – pažymėjo premjero patarėjas.

A. Pikžirnis taip pat atkrei-

Spalio 4 d. renginys-diskusija Lietuvos ambasadoje Vašingtone.

LR URM

pė dėmesį ir į kitas hibridines grėsmes, įskaitant ir investicijas į strateginius ekonomikos sektorius, kuriomis gali būti siekiama ne ekonominių, bet politinių tikslų. Pasak jo, viską apimanti strategija kovoje su dezinformacija ir kitomis hibridinėmis grėsmėmis turi užkirti kelią kišimuisi į mūsų vidaus politiką ir apsaugoti mūsų visuomenes, jeigu nenorime turėti daugiau Solisberių.

Spalio 4 d. Lietuvos ambasadoje vyko 13-os šalių

vyriausybių atstovų diskusija apie įrankius, kurie jau egzistuoja ir kurių kol kas dar trūksta tam, kad kova su priešiška propaganda būtų efektyvi. Lietuvos krašto aspaugos viceministras Edvinas Kerza pristatė kaip neteisėtai gautami asmens duomenys gali būti panaudoti piktavališkais tikslais.

„*Atlantic Council*“ jau antrus metus iš eilės organizuoja forumą strateginės komunikacijos klausimais, kuriame da-

lyvauja JAV Kongreso nariai, Administracijos pareigūnai, užsienio šalių strateginės komunikacijos vadovai, žymūs žurnalistai, ekspertai, akademikai. Šiais metais forume Vašingtone dalyvauja ir privačios kompanijos – tokios kaip *Facebook* ar *Twitter*.

Forumo partneriais šiemet yra Lietuvos Respublikos ambasada JAV, taip pat Jungtinės Karalystės užsienio reikalų ministerija, Švedijos ambasada ir JAV kompanija *Twitter*.

Forumo paraštėse ir įvairiuose susitikimuose JAV pareigūnams, žurnalistams, ekspertams buvo pristatyta Lietuvos elfų veikla ir dezinformaciją atskleidžiantis projektas demaskuok.lt. Šiuos Lietuvos pilietinės visuomenės projektus pristatė NVO „*Res Publica*“ vadovas Giedrius Sakalauskas ir projekto demaskuok.lt vadovas Viktoras Daukšas.

Kęstutis Vaškelevičius

www.usa.mfa.lt

MUKAČEVĖS PILYJE UKRAINOJE ATIDARYTAS KUNIGAİKŠČIO TEODORO KARIJOTAIČIO ISTORINĖS ATMINTIES KAMBARYS

Spalio 5 d. Mukačevės pilyje Ukrainos Užkarpatės apskrityje atidaryta Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino vaikiaičio Teodoro Karijotaičio istorinės atminties kambario ekspozicija, įamžinusi bendrą Lietuvos ir Ukrainos istorinį paveldą. Šios idėjos autorius ir iniciatorius – Lietuvos Respublikos garbės konsulas Užhorode Viktoras Garapko.

„Šiomet mes minime atkurtos Lietuvos 100-metį, todėl šio istorinio kambario ekspozicijos atidarymas yra simbolinis. Reikėtų toliau tęsti Lietuvos

paveldo tyrimą Užkarpatėje ir plačiau viešinti jo rezultatus. Tai bendra Centrinės Europos istorija, menanti laikmetį, kai mes buvome artimai susiję su Lenkija, Vengrija, Čekija. Manau, kad Mukačevė ir visa Užkarpatė yra Europos dalis, kuria mes visi galime didžiuotis“, – istorinio kambario ekspozicijos atidaryme sakė Lietuvos ambasadorius Ukrainoje Marius Janukonis.

Ekspozicija sukurta pagal VŠĮ „Rytų Europos bendradarbiavimas“ direktorės Beatričės Beliauciv koncepciją.

„Šiandienos renginys – tai Ukrainos ir Lietuvos istorikų ir tyrėjų trejų metų bendro darbo rezultatas. Istorinės atminties kambario ekspozicija sukurta Europos kultūros kelių principu. Teodoras Karijotaitis – Gediminaičių giminės atšakos atstovas, jo istorinis kelias prasižada Lietuvoje ir Baltarusijoje, eina per Ukrainą ir baigiasi Vengrijoje. Tai puikus Europos kultūros kelio variantas, skirtas istorinei asmenybei, siejantis istorinį turizmą ir kultūros paveldą“, – teigė Beatričė Beliauciv. Simbolinę istorinės atmin-

ties kambario juostelę perkirpo Mukačevės miesto meras Andrij Baloga ir Lietuvos garbės konsulas Užhorode ir Užkarpatėje V. Garapko. Renginyje taip pat dalyvavo Vilniaus universiteto istorikai, Ukrainos mokslininkai, tiriantys LDK laikotarpį, Lietuvių bendruomenės Ukrainoje atstovai, Ukrainos muziejų vadovai, vietos žiniasklaida, regiono dvasininkijos ir vietos bendruomenės atstovai.

Vilniaus universiteto profesorius dr. Alfredas Bumblauskas papasakojo, kad jo apsilankymo Mukačevėje 2006-aisiais metu pilies gidai pristatė Teodorą Karijotaitį kaip rusų kunigaikštį. „Žinau iš vaikystės, kad kunigaikščio Karijotaičio tėvas buvo lietuvis – Didžiojo kunigaikščio Gedimino sūnus. Tuomet pasiūliau pilies administracijai kartu išmokyti bendrą mūsų tautų istoriją. Šiandien turime puikų rezultatą – Mukačevės pilyje atidarytas kunigaikščio Karijotaičio istorinės atminties kambarys“ – džiaugėsi profesorius.

Kunigaikščio Teodoro Karijotaičio istorinės atminties kambario ekspozicijos koncepcija sukurta remiantis istorinių tyrimų medžiaga. Tyrimai atlikti vykdam VŠĮ „Rytų Europos bendradarbiavimas“ projektą,

kurį parėmė Lietuvos kultūros taryba prie Kultūros ministerijos. Kambario eksplozijos įrengimą finansavo garbės konsulas Užhorode ir Užkarpatėje V. Garapko.

Taip pat, vykdam VŠĮ „Rytų Europos bendradarbiavimas“ projektą, 2018 m. spalio 4 d. Lvove, Ukrainos katalikų universitete, vyko viešoji diskusija „Bendra istorinė atmintis: Lietuvos kultūros paveldo aktualizavimas Ukrainoje“. Diskusijoje buvo pristatyti projektai, skirti LDK istorinio paveldo Ukrainoje tyrimams ir aktualizavimui. Lietuvos ir Ukrainos istorikai ir tyrėjai pristatė istorinės atminties kambario Mukačevėje įkūrimą, taip pat kitus projektus: kunigaikščių Karijotaičių paveldo parodą Podolės Kameneco pilyje, Vytauto bokšto Chersono apskrityje tyrimų ir apsaugos darbus, kunigaikščių Ostrogiškių panteono projektą Kijevo Pečioros Lavroje, Lietuvos radijo ir televizijos projektą „Nacionalinė ekspedicija“.

Renginių organizatoriai: VŠĮ „Rytų Europos bendradarbiavimas“, Mukačevės istorijos muziejus – „Palanok“ pilis, Ukrainos katalikų universitetas, LR garbės konsulas Užhorode, LR generalinis garbės konsulas Lvove. Projektas iš dalies finansuojamas Lietuvos kultūros tarybos lėšomis.

LR KM

Mukačevės pilyje Ukrainos Užkarpatės apskrityje atidaryta Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino vaikiaičio Teodoro Karijotaičio istorinės atminties kambarys.

LR KM

FILMO „TARP PILKŲ DEBESŲ” KŪRĖJAI: PASAKOJAME ISTORIJA, KURIOS PASAULIS NEŽINO

Filmas „Tarp pilkų debesų” yra geresnis nei knyga, sako lietuvių kilmės amerikiečių rašytoja Rūta Šepetys pristatydama to paties pavadinimo savo romano ekranizaciją. Tai, kūrėjų teigimu, didžiausias ir brangiausias filmas nepriklausomos Lietuvos kino istorijoje.

Filmas „Tarp pilkų debesų” sukurtas to paties pavadinimo lietuvių kilmės amerikiečių rašytojos Rūtos Šepetys romano motyvais. Knygos pagrindu tapo Irenos Saulutės Valaitės-Špakauskienės, kuri trylikos metų buvo ištremta į Sibirą, istorija. „Tarp pilkų debesų” – „The New York Times” bestselleris, išleistas daugiau nei 50 šalių, visame pasaulyje, jo parduota per milijoną kopijų.

Pagrindinė juostos „Tarp pilkų debesų” herojė – penkio-likmetė Lina Vilkaitė (akt. Bel Powley), svajojanti studijuoti daile, atstogauti prie jūros ir nueiti į pasimatymą su patinkančiu vaikinu. Tačiau 1941 m. birželio 14-osios naktį visas svajones sugriauna stiprūs sovietų kariškių smūgiai į duris. Lina kartu su jaunesniu broliu ir mama įgrūdami į gyvulinį traukinio vagoną bei ištremiami į Sibirą, kaip ir tūkstančiai kitų lietuvių. Paauglės Linos piešiniai tampa dienoraščiu, kuriame nemeluojama: juose – ir nepakeliamos gyvenimo sąlygos Sibire, ir žmonių gerumas, ir negęstanti viltis išgyventi, žiaurus likimas ir žmogiškoji stiprybė.

„Tarp pilkų debesų” – didžiausias ir brangiausias filmas nepriklausomos Lietuvos kino istorijoje. Jo kūrimas užtruko penkerius metus, masinėse scenose filmavosi beveik 700 žmonių, o visiems aktoriams sukurtas daugiau nei 1000 kostiumų. Anot kūrėjų, filmo biudžetas – 4,5 mln. eurų.

„Rizikinga taip sakyti, bet manau, kad filmas bus geresnis nei knyga”, – prieš kiek daugiau nei porą metų, kai juosta buvo dar tik filmuojama, kalbėjo R. Šepetys. Ir dabar, kai filmas jau sumontuotas, R. Šepetys šių savo žodžių neišsizada. Anot jos, filme pavyko geriau atskleisti ir veikėjų charakterius, ir pačią istoriją: „Mano tikslas buvo papasakoti svarbią Lietuvos istorijos dalį ir norėjau tai padaryti autentiškai. Tai, ko man nepavyko padaryti knygoje, padarė Benas Yorkas Jones‘as, mano knygą pavertęs kino scenarijumi.”

Autorė pasakoja, kad ir žmonės, ir pati istorija niekada nebus tik balta ar tik juoda – visada reikia pamatyti daugybę pilkų atspalvių. „Kai kalbėjau su išgyvenusiais

Lietuvių kilmės amerikiečių rašytoja Rūta Šepetys. *E. Blaževič/LRT nuotr.*

tremtį žmonėmis, girdėjau ne vieną istoriją apie žmogiškumą žiaurume. Todėl atsirado veikėjas NKVD karininkas Kreckis. Jo likimas knygoje miglotas, kiekvienam paliekama sava interpretacija. O kai pamačiau filmo scenarijų, supratau, kad mano mintį filmo kūrėjai suprato”, – sako R. Šepetys.

Rašytoja dėkoja Lietuvai ir lietuviams, kad jie taip gražiai priėmė ir parėmė jos parašytą istoriją, kuri, kaip pati sako, jai nepriklauso. R. Šepetys teigimu, jai buvo itin svarbu, kad juosta apie Lietuvos istoriją būtų filmuojama Lietuvoje, todėl dauguma scenų buvo filmuojama Vilniuje, Kaune, pajūryje.

„Filmas buvo filmuojamas prieš porą metų, o iš viso prie filmo dirbome daugiau nei penkerius metus. Taigi milžiniška tarptautinė komanda iš viso pasaulio padarė labai daug, kad filmas pasiektų kino ekranus. Net ir tie žmonės, kurių ekrane nesimato, nuveikė didelius darbus”, – pagyrimų komandai negaili prodiuseris Ž. Naujokas.

Knygos, kurios motyvais sukurtas filmas, autorė R. Šepetys ir filmo režisierius M. Markevičius turi lietuviškų šaknų. Filmą prodiuseris – Ž. Naujokas, kuris prodiusavo lankomiausią nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu kurtą filmą „Tadas Blinda. Pradžia”. Filmą operatorius – tarptautiniais apdovanojimais įvertintas Ramūnas Greičius. Prie filmo kūrimo prisidėjo ir du „Oskarui” nominuoti užsienio kūrėjai: montažo režisierė Veronika Jenet bei kompozitorius Volkeris Bertelmannas-Hauschka.

Pagrindinį vaidmenį juostoje atlieka britų aktorė Bel Powley, išgarsėjusi vaidmenimis filmuose „Paauglės dienoraštis”, „Mergina su principais. Kerė Pilbė” ir kt.

Filme taip pat vaidina žinomi Lietuvos aktoriai Gabija Jaraminaitė, Aistė Diržiūtė, Darius Meškauskas, Ramūnas Cicėnas ir kiti.

Vieną pagrindinių vaidmenų atlikusi aktorė Lisa Loven Kongsli sako, kad metus gyveno su šia istorija, ir, nors didžiuojasi, kad galėjo suvaidinti tokią moterį, prisiminti, kaip buvo filmuojamas kai kurios scenos, jai iki šiol sunku, užplūsta daugybė emocijų. „Man tai labai reikšmingas vaidmuo, ir visada bus”, – sako aktorė.

„Tarp pilkų debesų” – JAV kino ekranuose

Daugiau nei penkerius metus kurtas filmas „Tarp pilkų debesų” rugsėjo pabaigoje buvo parodytas Los Andželo kino festivalyje, o kitų metų sausį pasirodys 10 didžiausių Amerikos miestų kino teatruose. Tai – pirmasis kartas Lietuvos istorijoje, kai lietuviškas filmas tokiu mastu pristatomas Amerikos kino žiūrovams.

Los Andžele gimęs ir augęs lietuvių kilmės režisierius M. Markevičius pasakoja, kad šiuo filmu norėta papasakoti Baltijos šalių istoriją: „Nuo pat pirmos „Tarp pilkų debesų” kūrimo dienos mūsų tikslas buvo rodyti šį filmą tarptautinei auditorijai ir pasakoti apie Lietuvos bei Baltijos šalių istoriją pasauliui. Mokyklose už Atlanto šių šalių istorijos nemoko, tad ją žino ne visi. Norėjosi, kad ši juosta būtų tarptautinė ir užsieniečiai tai pamatytų ir apie tai sužinotų.” Jam antrina ir filmo prodiuseris Ž. Naujokas, teigiantis, kad tai – didelis įvertinimas lietuviškam kinui ir žingsnis į priekį.

Patys pirmieji Lietuvoje filmą išvydo tie, kuriems ši istorija pažįstama ir artimiausia, – tai tremtį patyrę žmonės. Premjeroje apsilankė ir prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Eimantė Juršėnaitė, LRT.lt

IŠANKSTINĖJE PREMJEROJE FILMĄ „TARP PILKŲ DEBESŲ” PAMATĖ TREMTĮ IŠGYVENĘ LIETUVIAI IR D. GRYBAUSKAITĖ

Spalio 8 d. vakarą įvykusi išankstinė filmo „Tarp pilkų debesų” premjera pirmiausiai subūrė tremtį išgyvenusius žmones, projekto „Misija Sibiras” dalyvius ir visuomenės veikėjus. Susirinkę svečiai neslėpė emocijų ir ragino džiaugtis, kad lietuvių tautos istorija sklinda po visą pasaulį. Pagal lietuvių kilmės JAV rašytojos Rūtos Šepetys romaną sukurtas filmas premjeroje apsilankė ir prezidentė Dalia Grybauskaitė, sakoma pranešime spaudai.

Patys pirmieji filmą pamatyti buvo pakviesti tie, kuriems ši istorija pažįstama ir artima labiausiai – tai tremtį patyrę žmonės. Vienas jų – Laptevų jūros tremtinių draugijos pirmininkas Jonas Markauskas. Jis džiaugėsi, kad visuomenė galės pamatyti dalelę to, ką jam pačiam teko išgyventi, nes kiekvienas žmogus, išgyvenęs tremtį, nori, kad tai būtų tinkamai prisiminta.

„Rūta Šepetys meistriškai paskleidė pasauliui žinią apie 1941 metų ir vėlesnius sovietų vykdytus gyventojų trėmimus ir žudymus”, – teigė J. Markauskas.

Jis prieš filmo peržiūrą romano autorei bei filmo režisieriui Mariui Markevičiui įteikė tremtinės Dalios Grinkevičiūtės atminties ir pagarbos medalį už tremties sklaidą pasaulyje.

Romano „Tarp pilkų debesų” autorė R. Šepetys dėkojo projekto „Misija Sibiras” dalyviams už istorijos išsaugojimą ir teisybę, o už stiprybę ir tiesos pojūtį padėkos žodį ji tarė ir filmą stebėjusiai prezidentei D. Grybauskaitei.

Filmo premjeroje dalyvavo ir tremtinė Irena Saulutė

Špakauskienė, kurios asmeniniai gyvenimo įvykiai taip pat atspindi romane. Paklausta, kokie jausmai užplūsta po tiek metų stebint ekrane savo istoriją, ji pasakojo, kad kiekvieną kartą prisimenant gyvenimą tremtyje, užplūsta vis nauji prisiminimai.

„Visa tai jaudina ir aš niekad negaliu pamiršti tos istorijos, nes gyvenu du gyvenimus – dabartinį ir aną. Kasdien reikia apie tai pasakoti”. I. S. Špakauskienė kalbėjo, kad didžiausia gyvenimo pamoka, kurią ji išmoko tremtyje, yra kiekvieną sekundę būti laimingai. „Svarbiausia yra kiekvieną sekundę prisiminti tuos, kurie neužaugo, kurie negrįžo ir mirė siaubingomis aplinkybėmis”, – sakė tremtinė.

Pirmieji filmą žiūrėjo ir projekto „Misija Sibiras” dalyviai, patys savo akimis matę ir tvarkę apleistas tremtinių kapavietes. Projekto vadovė Raminta Keželytė džiaugėsi, kad atsiranda įvairesnių formų, kaip kalbėti apie tremties istoriją. „Mes keliaujame į susitikimus mokyklose ir pasakojame savo įspūdžius, bet manau, kad filmas, tie vizualūs vaizdai pasakojimus dar labiau sustiprina emociškai, ir ta istorija turi skliti ir turi būti išsaugota”, – teigė R. Keželytė.

Ankstesnės ekspedicijos dalyvė Lina Vasiliausienė pasakojo, kad lankantis Sibire ją labiausiai nustebino tai, kaip stipriai ten dar yra išlikusi lietuvių. „Užsukus į senesnes trobas, matant tuos medinius kryžius, išlikusius daiktus, kapus, ant kurių pasodintos rūtos – akivaizdu, kokia stipri buvo ir išliko mūsų tauta”.

LRT

Lietuvos liaudies buities muziejuje, tremtinių žeminukėje (jurtoje) muziejininė **Irena Saulutė Špakauskienė** dirba jau 25 metus. Ji veda teminius užsiėmimus „Tremtinių buitis prie Laptevų jūros”, tremties vagone pasakoja apie trėmimus į Sibirą, Lietuvos partizanų, Lietuvos istoriją.

NAUJAS LITUANISTIKOS TYRIMO CENTRO LEIDINYS: GENEROLO VINCO GRIGALIŪNO–GLOVACKIO ATSIMINIMAI

Šių metų pavasarį vykusioje Vilniaus knygų mugėje buvo pristatyta Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (Vilnius) bei Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (Čikaga) išleista knyga „Vincas Grigaliūnas-Glovackis. Generolo atsiminimai“. Tai dar vienas dviejų dalių leidinys, kuris po ilgesnės pertraukos pratęsia LTSC leidinių apie Lietuvos kultūrą ir istoriją tradiciją.

Jau nuo pirmųjų prisiminimų puslapių aišku, kad generolas buvo neeilinė asmenybė. Vincas Grigaliūnas Glovackis gimė 1885 m. Jiezno dvaro kumetyne, silpnos sveikatos, vaikystėje pasiklydęs, priglautas svetimų žmonių ir tik po kelių savičių surastas mamos, netrukus pradėjo eiti į mokyklą ir po kelerių metų jau pats mokė turtingesnių ūkininkų

Generolas Vincas Grigaliūnas Glovackis su žmona. Iš LTSC archyvo.

vaikus. 1907 m. baigė Vilniaus karo mokyklą. Knygoje rasime daug nuotaikingų pasakojimų apie tuometinį kariūnų gyvenimą, jų mokslą ir nuotykius. Pabaigęs Karo mokyklą V. Grigaliūnas Glovackis

buvo išsiųstas į Turkestaną, o vėliau į Buharą. Tenyktis gyvenimas, be abejo, labai skyrėsi nuo įprasto Lietuvoje ar net Rusijoje, bet būdamas komunikabilus ir atviras pokyčiams, generolas rado kalbą

ties su vietiniais gyventojais (atsiminimuose net pateikiamas trumpas žodynėlis), tiek su Rusijos karininkais. 1918 m. grįžo į Lietuvą ir padėjo kurti Lietuvos kariuomenę, buvo Pirmojo pėstininkų pulko organizatorius ir vadas, Savanorių sąjungos organizatorius ir vadovas, kovojo nepriklausomybės kovose prieš bermontininkus.

1936 m. jau generolas būdamas V. Grigaliūnas Glovackis paliko karinę tarnybą ir užsiėmė advokato karjera, o 1944 m. su šeima pasitraukė į Vokietiją, vėliau Belgiją, kol galiausiai atsidūrė Kolumbijoje, kur ir mirė 1964 m.

Atsiminimai parašyti gyva šnekamąja kalba, nevengiant kartais ir stipresnių posakių, tačiau būtent dėl to, kad redaktoriai išsaugojo autentišką generolo kalbą, galima labai ryškiai įsivaizduoti jo asmeny-

bės charizmatiškumą. Knyga „Generolo atsiminimai“ vertinga tiek Lietuvos karybos ir Nepriklausomybės kovų istorijos mėgėjams bei tyrinėtojams, tiek generolo gimtojo Dzūkijos regiono kraštotyrininkams, nes pateikiama daug neskelbtos amžininko informacijos apie garsius ir ne tokius garsius krašto žmones. Knyga patraukli ir lengva skaityti nes atsiminimai pateikiami su humoru, lengva forma. Leidinys prieinamas Lietuvos bibliotekose, leidėjai norėjo, kad knygą perskaitytų kuo daugiau žmonių, taigi abu toms galima nemokamai parsisiųsti PDF formatu iš Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos interneto puslapio:

http://www.lka.lt/lt/mokslinerveikla/leidiniai/leidiniu-sistemis-katalogas/humanitariniai-mokslai/istorija_283.html

Kristina Lapienytė, LTSC valdybos pirmininkė

Knygų „Generolo atsiminimai“ pristatymas Vilniaus knygų mugėje 2018 m. I. Gataveckienės nuotr.

KARIŪNAMS ĮTEIKTOS LIETUVIŲ FONDO VARDINĖS STIPENDIJOS

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos studentams Sandrai Statkutei ir Diomedui Petkevičiui įteiktos Lietuvių Fondo Kontrynos Masiokaitės-Bartninkaitienės ir Lietuvių Fondo Broniaus Masiokio vardinės stipendijos. Kariūnai atsiuntė Lietuvių Fondui padėkos laiškus.

„Noriu pareikšti Lietuvių Fondui nuoširdžią padėką už suteiktą vardinę stipendiją <...> Ačiū, kad remiate Lietuvos karius, jiems padedate ir rūpinatės jais. Man tai

ne tik finansinė pagalba, bet ir papildomas motyvas siekti didesnių tikslų. Svarbu tapti gera karininke, kuria galėtų pasitikėti kariai ir kuri rastų tinkamiausią kelią geriausiems rezultatams kariuomenėje pasiekti. Esu nepaprastai dėkinga, kad Jungtinės Amerikos Valstijos padeda žmonėms visame pasaulyje“, – laiške rašo kariūnė Sandra Statkutė.

Kariūnas Diomedas Petkevičius savo laiške rašo: „Man didelė garbė būti vienu iš Lietuvių Fondo (JAV)

Broniaus Masiokio vardinės stipendijos laimėtojų. Aš noriu išreikšti didelę padėką Lietuvių Fondo steigėjams ir aukotojams. Ačiū už jūsų pasitikėjimą ir tikėjimą manimi. Šis paskatinimas man simboliuoja atsakomybę dar labiau stengtis ir siekti aukštesnių pasiekimų. Todėl aš pažadu jūsų neapvilti ir būti jūsų organizacijos dalimi.“

Sveikiname LF vardinį fondų stipendininkus ir linkime būti ryžtingais, tvirtais ir atsakingais siekiant pasirinkto tikslo – tapti Lietuvos karininkais!

LF inf.

LF vardinės stipendijos įteikiamos kariūnams Sandrai Statkutei ir Diomedui Petkevičiui. LF archyvo nuotr.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Leono Milčiaus nuotr.

TAIP LAUKĖME TAVĘS

(Prisimenant popiežiaus Pranciškaus lankymąsi Lietuvoje)

Leonas Milčius

Taip laukėme Tavęs, Šventasis Tėve,
Su nerimu, kad tik nebūtų darganos,
Juk negražu, jei lauktum pasislėpęs
Po jūra lietsargių krikščioniškos minios.

Lietaus nebuvo. O priešingai — nušvito saulė,
Kai Kauno Santakojėjai aukot Šventų Mišių.
Danguje vienas baltas debesėlis plaukė
Su angelo, kuris Tave lydėjo, šešėliu.

Daugiau nei šimtas tūkstančių kalbėjo vieną malda,
Daugiau nei šimtas tūkstančių širdžių čia buvo kaip viena.
Kvieteį mylėti Kryžių, artimą ir Kristaus vardą,
Kad gėryje, vienybėj, Dievo meilėj liktų Lietuva.

Kvieteį mus prisimint ir gerbti tautos kelią,
Tėvus, jų Sibiro tremtis, kalėjimų kančią,
Gausias aukas praūžusio nelemto karo,
Kad santarvėj galėtume visi gyventi.

Sugėrėme žodžius, kaip geria žemė lietu,
Ištroškusi po vasaros ilgos kaitros.
Tikiu, kad Popiežius Pranciškus mums palieka
Viltim ir švyturiu gyvenimo keliuos.

Raudondvaris
2018-10-03

NUOMONĖ

NESUPRANTAMAS VEIKLOS BŪDAS

Šio straipsnio autorius „Dirvoje“ jau anksčiau yra rašęs, kad organizacijos, organizuojančios renginius, norėdamos pritraukti didesnę dalyvių skaičių turėtų juos garsinti iš anksto panaudodamos visus prieinamus žiniasklaidos šaltinius, spaudą, radiją, bažnytinius biuletenius, plakatus, etc. Tačiau Klivlando lietuvių bendruomenė šių įsisenėjusių ir daugelį metų mums ištikimai tarnavusių gairių nesilaiko. Kad Klivlando LB valdyba rengia 2018 m. Lietuvių dienas, autorius sužinojo atsitiktinai, spalio 7 d., (dvylika dienų prieš renginį) po mišių, per kavutę parapijos svetainėje ir tai tik labai paviršutiniškai. Tikslesnę informaciją autorius susirinko asmeninėmis pastangomis. Iš gauto Klivlando lietuvių bendruomenės biuletenio (kuris autorių pasiekė spalio 9 d.) paaiškėjo, kad šiais metais Lietuvių

dienos bus trilypės. Jos prasidės spalio 19 d., penktadienį, 7 val. v. Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyksiančiu smuikininkės Barbaros Valikevičiūtės klasikinės muzikos koncertu. Spalio 21 d., 1:00 val. po p., nemokamai „Gintaro“ restorane bus rodomas filmas (romantinė drama) „Laiškai Sofijai“ su angliškais subtitrais, grįstas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės laiškais. Trečioji šventės dalis įvyks lapkričio 3 d. *Cuyahoga National Park*, pasodinant šimtą berželių „to commemorate Lithuania's 100 of freedom“ (taip įrašyta gautame biuletenyje). Tikrai? Ar į „100 years of freedom“ įeina ir 50 metų sovietinės okupacijos? Keista. Ar ne tiksliau būtų „nepriklausomybės paskelbimo šimtmečiui paminėti“?

Algirdas V. Matulionis

INTERAKTYVIOJE AUDIOEKSURSIOJE – SAUSIO 13-OSIOS NAKTIES ŽMONIŲ PADRĄSINIMAI, DŪŽTANČIŲ LANGŲ GARSAI

Jau šią savaitę prie Vilniaus TV bokšto pradeda veikti specialioji interaktyvi audioekskursija „Sausio 13-osios aidai“, kuri trumpam perkels į tragiškos nakties įvykius. Atsisiuntus programėlę į išmanųjį telefoną bus galima išgirsti, kokie garsai lydėjo sovietų karių puolimą, žmonių nerimą, kovą už laisvę. Girdėsis, kurioje vietoje degė laužai ir kaip paprasti žmonės drąsino vieni kitus tą pragarišką naktį.

Autentiškuose garso įrašuose skamba pavienės minios frazės, Juozo Jermalavičiaus provokuojantys žodžiai, patriotinių dainų fragmentai, girdisi dūžtantys TV bokšto langų stiklai, laužiama tvora, tankų maitojami objektai, rašoma pranešime žiniasklaidai.

„Tikiu, kad tikrų įvykių autentiškais garsais paremta audioekskursija išjudins prisiminimus, apmąstymus. Vieniems tai bus prisiminimų kelionė po tos nakties beprotybę. Kiti galbūt pirmą kartą prisilies prie šios reikšmingos Lietuvai datos ir pateks į tą įtampą, provokaciją ir tikėjimo kupiną aplinką. Neabejoju, kad užplūs keisti jausmai, kai aplink matysite šių dienų tvarkingą pievą ar rudenėjantį mišką, o ausinėse girdėsite tos nakties garsus. Istorija tarsi trumpam sugrįš“, – pasakoja Andrius Lekavičius, „Sausio 13-osios aidai“ idėjos autorius.

Audioekskursija veiks tik prie TV bokšto

Norintiems išbandyti audioekskursiją reikės atvykti prie TV bokšto, į išmanųjį telefoną parsisiųsti specialią „Sausio 13-osios

aidų“ mobiliąją programėlę, prie jos prisijungti, užsidėti ausines ir su interaktyviu žemėlapiu pasivaikščioti po Vilniaus TV bokšto teritoriją.

Pasak projekto kūrėjų, programėlės žemėlapyje nurodyta 13 garso šaltinių, kurie aprėps apie 100 m spindulio plotą aplink bokštą iki pat Sudervės gatvės.

„Visi garso įrašai surinkti iš autentiškų vaizdo ir garso archyvų, kuriuos užfiksavo tą naktį dirbę Lietuvos ir užsienio žurnalistai. Siekėme sukurti ypač autentišką patyrimą, todėl maksimaliu tikslumu bus galima išgirsti, kas vyko toje konkrečioje vietoje prie TV bokšto, kurioje stovi audioekskursijos besiklausantis žmogus, atkartojame garsus netgi pagal konkrečią geografinę lokaciją“, – pasakoja A. Lekavičius.

27 min. trukmės garso įrašuose nėra nuoseklaus pasa-

Pranešimo autorių nuotr.

kojimo – tvarką ar eiliškumą kiekvienas projekto dalyvis pasirinks individualiai.

Mobilioji programėlė ir audioekskursija „Sausio 13-osios aidai“ yra nemokama. Programėlėje esantis žemėlapis

veiks tik esant netoliese Vilniaus TV bokšto.

Projektas skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti. Jo įgyvendinimą iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba. **LRT**

ŽEMAITIJOS PARTIZANAMS KRYŽKALNYJE PASTATYTAS MEMORIALAS

Stop kadras

Nuo nepriklausomybės atkūrimo puoselėta idėja įamžinti partizanų atminimą – įgyvendinta. Kryžkalnyje iškilo memorialas Žemaitijoje sovietams besipriešinusios Kęstučio apygardos partizanams atminti.

Ant kalvos – 15 metrų aukš-

čio lauko koplyčia su kryžiumi. Ją juosia devynios plokštės, kuriose ir surašyti partizanų vardai ir slapyvardžiai. O dešimtojoje plokštėje – vadų inicialai.

„Mūsų memorialas turėtų tapti vilties simboliu Lietuvos istorijos kovų ir kelių sankir-

toje. Siaura praėjimo ertmė koplyčios fasade turėtų priminti tuos atsakingus istorijos etapus, kai išlikdavome tarsi išlindę per mažytę rakto skylutę“, – sako architektė, viena iš projekto autorių Virginija Bakšienė. **LRT**

DAINA GUDZINEVIČIŪTĖ IŠRINKTA TARPTAUTINIO OLIMPINIO KOMITETO NARE

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidentė Daina Gudžinevičiūtė. *lrytas.lt*

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidentė Daina Gudžinevičiūtė padarė tai, ko niekada nepavyko dar nė vienam Baltijos šalių olimpinio komiteto vadovui po Nepriklausomybės atgavimo. 52-ejų lietuvė tapo Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) nare ir nuo šiol spres pasaulio olimpinio judėjimo likimą. LTOK prezidentė buvo viena iš devynių pretendentų papildyti IOC narius. Už Lietuvos atstovę balsavo 70, o prieš – 5 asmenys. D. Gudžinevičiūtė, kaip kandidatę į Vykdomąjį komitetą kartu su dar penkiais asmenimis, pateikė Anglijos karališkosios princesės Anne vadovaujama rinkimų komisija. „Žinote, kaip sportininkas svajoja laimėti olimpinį auksą, taip ir nacionaliniai olimpiniai

komitetai siekia turėti savo atstovus svarbiausiose žemynų sporto organizacijose. Net nereikia sakyti, kad narystė olimpiniam komitete yra lyg olimpinis auksas. Tačiau ši pasiekimą įvardinčiau ne kaip mano vienos, o visos Lietuvos tautinio olimpinio komiteto komandos darbo įvertinimą“, – išvykdama į IOC Generalinės Asamblėjos sesiją *lrytas.lt* vaizdo konferencijoje teigė LTOK prezidentė. Apie būsimus darbus D. Gudžinevičiūtė aiškiai kalbėti dar nesiryžo, tačiau šiojį tokį vaizdą, kas būtų, jei taptų IOC nare, turėjo. „Apie keitimus Olimpino komiteto veikloje tikrai dar negalvojau. Ir būtų sunku apie tai kalbėti, rimtai neįsigilinus į reikalus. Tačiau motyvaciniame laiške rašiau apie mūsų olim-

piniam komitete sėkmingai plėtojamus švietimo projektus. Reikia pažymėti, kad vasarą pas mus buvo atstovės iš IOC: jos atvyko pamatyti ir perimti mūsų sėkmingų švietimo projektų patirtį. Tad matau save dėmesį skiriančią šiame Olimpino komiteto darbų bare – beje, esu jau įtraukta ir į IOC Sportininkų palaikymo komisiją“, – bendraudama su *lrytas.lt* teigė ji. Iki 70 narių IOC gali būti individualūs, nesusieti su jokiais užimamomis pareigomis, 15 – karjerą tęsiantys sportininkai, 15 – tarptautinių sporto federacijų arba asociacijų atstovai, 15 – nacionalinių olimpinio komiteto arba jų asociacijų nariai. Individualūs IOC nariai renkami neribotam laikui, bet jų amžius negali viršyti 80 metų. *lrytas.lt*

PASAULIO ČEMPIONATE – LIETUVOS KARATĖ MEISTRŲ TRIUMFAS

Vilniaus „Karate Do“ klubo sportininkai, asmeninio archyvo nuotr. Š.m. spalio 12 d. – pirmoji Pasaulio Shotokan karatė čempionato diena Moldovoje buvo sėkminga Vilniaus „Karate Do“ klubo sportininkams. Absoliučia nugalėtoja Kata ir Kumite (40-49 metų amžiaus

grupėje) rungtyse tapo Laima Grižaitė. Ji taip pat su savo auklėtine Jurgita Januškaitė Žilinskienė ir trenerio partnerė Laimute Laniauskiene komandinėje Kata rungtyje užėmė pirmąją vietą. Kumite (50-59 m.) rungtyje sau lygių neturėjo ir aukso medalį iškovojo L. Laniauskiene. Kumite (50-59 m.) rungtyje laimėjęs tris kovas pasaulio čempionu tapo Alvydas Pavliukevič. Mišrioje komandinėje Kata rungtyje Laima Grižaitė, Vytautas Bukauskas ir Mindaugas Lašas iškovojo bronzos medalius. *LRT*

R. BERANKIS IŠSIGELBĖJO

Stipriausias Lietuvos tenisininkas Ričardas Berankis (ATP-107) vienu žingsneliu priartėjo prie „Kremlin Cup“ turnyro Maskvoje pagrindinių varžybų. Spalio 13 d. R. Berankis 6:4, 4:6, 7:5 palaužė Blazą Kavčičių (ATP-230) ir vėliau kausis dėl kelialapio į pagrindinį turnyrą. Slovėnas trečiajame sete

pirmavo 5:2, tačiau ties prarajos riba atsidūręs lietuvis pademonstravo puikų atakuojantį žaidimą ir laimėjo net penkis geimus iš eilės. Lietuvis Kavčičiui išrašė 10 neatremiamų padavimų, o pirmaisiais kirčiais laimėjo 78 procentus kamuoliukų. Oponento padavimų serijas R. Berankis

laimėjo penkis kartus. K i t a m e etape lietuvis kausis su pažįstamu varžovu – Kazachstano tenisininku Alexanderiu Bubliku. *LRT*

PRIMINIMAS
„Dirvos“ loterijos bilietų traukimas įvyks 2018 m. lapkričio mėn. 1 d.
Malonėkite grąžinti užpildytas loterijos bilietų šakneles su atitinkamu mokesčiu. Jūs turėsite progą dalyvauti loterijoje ir išbandyti savo laimę.
„Vilties“ d-jos valdyba

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

	METAMS - \$55, PUSEI METŲ - \$40, PIRMA KLASĖ - \$78, ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$130.00
--	--

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

California Lithuanian Credit Union
Santa Monica, CA

Savings	1.25%
IRA	1.50%

(310) 828-7095
info@clcu.org www.clcu.org

Credit Cards | Mobile Banking
International & Domestic Wires
Teen Accounts | College Savings